

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Chergash Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as "The Purple Bible"

Holy Bible Aionian Edition ©
Luka
Chergash Luke

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 5/3/2024
Source copyright: CC Attribution 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 5/6/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc
<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Chergash Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka	11
------------	----

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

A o Isus phenelas: "Jartosar lenđe, Dade Devla, kaj či džanen so ćeren!" Pale godova e vojnikurja ćhudine e kocka thaj gajda podelisardine mařkar peste leřće drze.

Luka 23:34

Luka

1 Poštuime Teofile, ramov tuće zbog godova kaj but džene line te ramon okola događajurja save o Del obećisarda majsigo prekal e prorokurja, a save dogodisajle maškar amende. **2** Von godova ramosardine prema okova so majanglal phendine e očevicurja thaj sluge e Alavešće. **3** Zato vi me odlučisardem Teofile, te ramov tuće sa po redo, pošto pomno sa katar o početko istražisardem, **4** gajda aveja sigurno kaj si okova sikavipe savo primisardan pouzdano. **5** Ande vrjama kana vladilas o Judejsko caro o Irod, sas varesavo rašaj savo akhardolas Zaharije andar e Avijasko rašajesko redo. A lešči romnji sas isto andar e Aronosko pleme. Lako alav sas Jelisaveta. **6** A liduj sas pravedne anglo Del, thaj trainas sa po zakono thaj pe okova so sas odredime anglo Gospod, bi manako. **7** A naslen čhavra, kaj e Jelisaveta našti ačelas khamni, a liduj već phurile. **8** Jek đes kana o Zaharija služilas e Devlešće ando Hramo kaj po dužnost avilo o redo kana lešči grupa rašaja trubunas te služin, **9** prema e rašajengo običaj odabirisardine les gajda kaj čhudine e kocka te del ando Svetište e Gospodesko te kadil. **10** Pale vrjama kana kadilaspe ando Hramo, sa o them sas avri thaj molinaspe. **11** A e Zaharijašće sikadilo o anđeo e Gospodesko savo ačelas pe desno rig e žrtvenikosko katar savo kadilaspe. **12** Kana dikhla les o Zaharije, zurale darajlo. **13** A o anđeo phendas lešće: "Na dara, Zaharija! Kaj si ašundi čiri molitva: e romnji čiri e Jelisaveta bijanela tuće čhave thaj tu dele alav Jovan. **14** Zbog leste aveja bahtalo thaj radosno thaj e buten raduila lesko bijandipe. **15** Kaj avela baro anglo Gospod. Či pijela mol niti pimo savo matarel. Pherdola e Sveto Duhosa još ando di pire dejako. **16** Vo boldela e but Izraelconen e Gospodešće lende Devlešće. **17** Džala anglo Gospod sago glasniko pherdo duho thaj sila, sago o proroko Ilija. Pomirila e daden lende čhavenca e e nepokorne umurja boldela gajda te prihvatin o razumnost okolengo save si pravedne. Pripremila e theme pale e vrjama kana o Gospod avela." **18** A o Zaharija phendas e anđelošće: "Sar me džanava kaj godova avela čače? Kaj me sem purano thaj e romnji mungri dija ande pire purane brš." **19** A o anđeo phendas lešće: "Me sem o anđeo Gavriilo, savo ačhav anglo Del te služiv thaj bičhald sem te čerav svato tuva thaj te javiv tuće akaja bahtali nevimata. **20** A akana andar godova kaj či pačajan zanemija thaj naštik čereja svato džiko đes dok či avel e vrjama pale godova thaj mungre alava či pherdon." **21** A o them ažučarelas avri e Zaharija thaj začudisajle so gaci zadržisajlo ando svetište e Hramosko. **22** A kana napokon injlisto, naštik čerelas svato, nego e znakonenca probisardas te phenel lende so sas ando Hramo thaj von hačardine kaj sas les viđenje ando svetište e Hramosko. **23** Thaj kana završisajle e đesa lešće službače ando Hramo o Zaharije delotar čere. **24** A posle godola đesa, lešči romnji e Jelisaveta ačili khamni thaj pandž čhon či inkjelas avri andar piro čer thaj motholas: **25** "O Gospod milostivo dikhlas pe mande kaj fuļardas mandar o lađžavo anglo them." **26** Kana e Jelisaveta sas khamni šov čhon, o Del bičhaldas e anđele Gavriilo ando cikno galilejsko gav savo akhardolas Nazaret, **27** ke Marija savi sas još čhej thaj sas

mangli palo manuš, savo akhardolas Josif, savo sas potomko e carosko Davidosko. **28** Kana o anđeo dijas late andre phendas lače: "Raduisar tut, kaj o Del si pherdo milosti prema tute! O Gospod si tusa." **29** Pe godola alava e Marija uznemirisajli thaj počnisarda te gndil so značil godova pozdrav. **30** A o anđeo phendas lače: "Na dara Marija! Kaj o Del iskažisardas tuće piri ljubav." **31** Ake ačheja khamni thaj bijaneja čhave saves deja alav Isus. **32** Vo avela baro thaj akhardola Čhavo e Majbare Devlesko thaj o Gospod Del dela les autoriteto te vladil sago o caro David savo sas lesko prapapo. **33** Vo vladila e Jakovešće plemenova džiko veko thaj lešće carstvošće či avela krajo. (aiōn g165) **34** A e Marija phendas e anđelošće: "Sar godova avela kana sem još čhej?" **35** A o anđeo phendas lače: "O Sveto Duhofujela pe tute thaj e sila e Majbare Devlešči avela pe tute thaj zasenila tut. Zato vi okova savo bijandola avela sveto thaj akhardola o Čhavo e Devlesko. **36** Ake vi čiri bibi e Jelisaveta, ačhili khamni ande piri purani vrjama thaj avela lat čhavo. Okoja isto manušnji pale savi phenenas kaj naštik avel lat čhavra, već si šov čhon khamni. **37** Kaj, e Devlešće khamni naj nemoguće!" **38** A e Marija phendas lešće: "Ake, sluškinja sem e Gospodešči, neka avel mande pe čire alava." Thaj o anđeo delotar latar. **39** Varesave đesa majposle e Marija siđardas ande gorsko krajo e Judejako. **40** Kana aresli okote dija ande Zaharijasko čer thaj pozdravisajli e Jelisavetava. **41** Kana e Jelisaveta ašunda e Marijako pozdrav, o čhavo huklo ando lako di, a e Jelisaveta pherdili e Sveto Duhosa. **42** Pale godova e bahtatar čhutas muj e bare glasosa: "Maj blagoslovime san tu, Marijo, katar sa e manušnja thaj blagoslovime o čhavro ande čiro di. **43** Savi čast si man, te tu e dej mungre Gospodešči aves mande! **44** Kaj ake čim o pozdrav čiro avilo džike mungre kan, e bahtatar o čhavro huklas ande mungro di. **45** Blago tuće kaj pačajan kaj pherdola okova so phendas tuće o Gospod!" **46** E Marija askal phenda: "Barjarel e duša mungri e Gospode! **47** Thaj raduilpe o duho mungro e Devlešće mungre Spasitelješće. **48** Kaj milostivo dikhla pe mande pe piri ponizno sluškinja, katar akana sa e manuša akharena man blagoslovime. **49** Kaj o silno Del, savesko si alav sveto, čerdas mande baro lačhipe. **50** Kaj o Del si milostivo; e milost lešči si katar e čang džike čang okolende save daran lestar. **51** Pire močno vastesa čerel silne dela thaj odbacisardas pestar okolen save si barikane ande pire ile. **52** Čhudas tele katar o prestolje e vladaren, a vazdas e poniznonen. **53** E bokhalen čajarda e lačhipeja, a e barvalen mukla čuče vastenca. **54** Huklo ando pomoć pire slugende e Izraelconende thaj či bistardas te avel milostivo **55** sago kaj obećisardas amare prapaponende, e Avramešće thaj lešće potomkonende džiči ko veko." (aiōn g165) **56** A e Marija ačhili ke Jelisaveta varekaj katar trin čhon thaj askal boldape čere. **57** A e Jelisavetače avili e vrjama te bijanal thaj bijanda čhaves. **58** Kana ašundine lače komšije thaj lači familija kaj o Gospod sas gajda lačo thaj milostivo prema late, raduisajle zajedno lasa. **59** A kana e čhavres sas ohto đes o them čidape po obred te obrezin e čhavre. Thaj line te den les alav Zaharija, sago kaj bučhol lesko dad. **60** Ali e Jelisaveta phendas: "Na! Lesko alava avela Jovan!" **61** A von phendine lače: "Pa khonik ande čiri familija či bučhol gajda." **62** Zato e znakonenca

phučline e čhavrešče dades sar vo kamel te del alav e čhavres. **63** O Zaharija manglas e pločica pe savi šaj te ramol thaj ramosardas: "Jovan si lesko alav." Thaj savora začudisajle. **64** Thaj odma o Del putardas lesko muj thaj oslobodisardas lešči čhib thaj o Zaharija počnisardas te čerel svato thaj te slavil e Devle. **65** A e Devlešči dar lija sa lende komšijen po gorsko krajo e judejako thaj čerelaspe svato pale akala dogadžaja. **66** Thaj savora save ašundine pale akala dogadžaja, gndinas thaj phučenasp e ande peste: "So avela katar akava čhavro? Čačas si o vas e Gospodesko pe leste." **67** O Zaharije, o dad e čhavresko, pherdilo e Sveto Duhos, thaj prorokuisardas alavenca: **68** "Blagoslovime o Gospod o Del e Izraelosko kaj avilo thaj izbavisarda pire theme! **69** Vazdas amende silno spasitelje andar o potomstvo pire slugasko e Davidesko, **70** sago kaj dumut obečisardas po muj pire svete prorokonengo (aiōn g165) **71** kaj izbavila men katar amare dušmaja thaj andar e vas savorende save mrzin men. **72** Sas milostivo amare pradadende thaj ispunisardas piro sveto savezo, **73** e solah savi dija e Avramešče amare pra dadešče. **74** Izbavisarda men andar amare dušmajende vas, te šaj služisaras lešče bi darako, **75** ando svetost thaj ande pravda angle leste dokle god sam džude. **76** A tu, Jovane čhaveja mungreja, akhardoja proroko e Majbare Devlesko kaj džaja anglo Gospod te lačhaves lesko drom. **77** Sikaveja e Devlešče theme sar te pindžaren o spasenje kroz o jartipe lende bezehendar. **78** Zbog e bari milost amare Devlešči, osvanila amende andar e visine e nevi detharin **79** te anel svetlo okolende save train ando tunjariko thaj ande dar katar o smrto thaj te upravisares amare korakurja po drom e mirosko." **80** A o čhavro Jovano barjolas thaj zuravolas ando duho. Kana barjilo, trailas ande pustinja sa dok či započnisardas e javno služba angle Izraelcurja.

2 Ande godoja vrjama kana bijandilo o Jovano, inklijsti e zapoved katar o rimsko caro Avgusto te sa o them savo trailas ando Rimsko carstvo avel ramome ando popis stanovništva. **2** Akava sas o prvo popis kana o Kvirinije vladilas e Sirijava. **3** Savora teljardine te prijavinpe palo popis ande gava kaj sas bijande lende pra papurja. **4** Gajda vi o Josif teljardas andar o gav Nazaret andar e galilejsko regija, ando Vitlejem e judejsko regija kaj sas o David bijando, kaj o Josif sas potomko e carosko Davidesko **5** te prijavipe palo popis zajedno pire verenicasa e Marijasa savi sas khamni. **6** Dok sas ando Vitlejem avili lači vrjama te bijanel. **7** Bijandas pire prvo čhaves, pačardale thaj čhutale ande jasle kaj nas than ande gostijonica. **8** Ande godoja isto regija savi sas paše pašo Vitlejem sas e pastirja save inčarenas e račaći straža pe pašnjakurja ke pire bakhre. **9** Andar jekhvar o anđeo e Gospodesko ačhilo maškar lende thaj obasjaisarda len e slava e Gospodešči, a von zurale darajle. **10** A o anđeo phendas lende: "Na daran! Kaj ake, anav tumende e Bahtali nevimata pe bari bah sa e themešče. **11** Kaj ađes bijandilo tumende o Spasitelj, savo si o Gospod Hrist ando gav kaj bijandilo o caro David! **12** Ake o znako pe savo pindžarena les: arachena e čhavre pačarde sar pašljo ande jasle." **13** Ande data e anđelošče pridružisajle e bari vojka anđelurja thaj slavinas e Devle alavenca: **14** "Slava e Devlešče ande nebeske

visine, thaj pe phuv miro e themešče save si pe lešči volja!" **15** Čim e anđelurja boldinepe ando nebo, e pastirja phenenas jek avrešče: "Hajde džas džiko Vitlejem, te dikhas so godova okote dogodisajlo, so phendas amende o Gospod." **16** Sigo aviline ando than o Vitlejem thaj arakhline e Marija, thaj e Josife thaj e čhavres savo pašljo ande jasle. **17** A kana dikhline e čhavres, e pastirja phendine savorende sa so o anđeo phendas lende palo čhavro. **18** A savora save ašunenas e pastiren divisajle okolešče so phenenas. **19** A e Marija zapamtisardas sa akala alava thaj stalno gndilas pale lende **20** Pale godova e pastirja boldinepe palpale, hvalinas thaj slavinas e Devle pale sa so dogodisajlo sago kaj vi phendas lende o anđeo. **21** A kana avilo o ohtoto đes sar o čhavro bijandilo, trubuine te obrezin e čhavres, thaj dine les alav Isus, sago kaj phendas o anđeo dok još e Marija či ačhili khamni. **22** Kana navršisajle e đesa katar lengo šilaipe prema e Mojsijsko zakon inđardine e čhavres ando Jerusalem te sikaven les e Gospodešče **23** (sago kaj si ramome ando zakono e Gospodesko: "Svako prvo bijando, a muško čhavo neka posvetilpe e Gospodešče") **24** thaj den e žrtva (sago kaj phenel e Gospodesko zakon: "duj grlice ili duj terne goluburja"). **25** Ande godoja vrjama trailas ando Jerusalem varesavo manuš alavesa Simeon. Vo sas zurale pravedno thaj pobožno manuš. O Sveto Duho sas pe leste thaj ažučarelas te avel o Mesija te izbavil o Izrael. **26** A o Sveto Duho već objavisardas lešče kaj či merela dok či dičhel e Gospodešče Mesija. **27** Potaknime katar o Sveto Duho avilo ando Hramo baš kana o dad thaj e dej anenas e čhavre e Isuse te izvršin okova so rodelas o Mojsijsko zakon. **28** O Simeon lija e čhavres ande pire vas thaj hvalisarda e Devle alavenca: **29** "Akana, Gospode, šaj me čiro sluga te merav ando miro sago kaj phendan. **30** Kaj e jakha mungre dikhline o spasenje čiro, **31** savo pripremisdan angle sa o them, **32** o svetlo te prosvetlil aver themen pe slava čire themešči e Izraelošči." **33** E Isusesko dad thaj lešči dej divisajle okolešče so o Simeon phenelas pale leste. **34** O Simeon askal blagoslovisarda len thaj phendas e Isusešče dejače e Marijače: "O Del odredisardas pale akava čhavro te e but e manušende ando Izrael avel palo propast thaj butende palo vaskrsenje. Vo si odredime te avel e Devlesko znako, ali o but o them odbacila les. **35** Akava avela sar te sikadon e gndimata save si garade ande but e ile. A vi tuče korkorače o mačo hvarela čiro ilo." **36** A okote sas vi e Devlešči proročica savi akhardolas Ana, e Fanuilovešči čhej, voj sas andar e Asiresko pleme thaj sas zurale purani. Trailas pire romesa samo efta brš, **37** a pale godova trailas korkoro sar udovica džič ke ohtovardeš thaj štar brš. Voj sas stalno ando Hramo, služilas e Devlešče deseja thaj e račava, postilas thaj molilaspe. **38** Thaj samo so o Simeon završisardas vi voj avili thaj hvalilas e Devles thaj phenelas palo Isus savorende save ažučarenas te o Del otkupil o Jerusalem. **39** Kana e Isusešči dej thaj lesko dad dine gata so sas po zakono e Gospodesko, boldinepe ande Galileja ando piro gav Nazaret. **40** A o čhavro Jovano barjolas thaj zuravolas thaj pherdolas mudrost, a e milost e Devlešči sas pe leste. **41** E Isusesko dad thaj lešči dej svako brš džanas ando Jerusalem ande đesa kana sas o prazniko Pasha. **42** A kana sas e Isuse dešuduj brš, von aviline Lesa ando Jerusalem te slavlin o prazniko. **43** Kana sas

gata godola đesa, thaj kana boldenaspe čere, o čhavro Isus ačhilo ando Jerusalam, a o Josif thaj e čhavrešči dej e Marija či džangline kaj si vo. **44** Nego gndisardine kaj si e društvoša anglal. Kana nakhlo več jek đes phiripe počnisardine te roden les maškar e familija thaj maškar okola kasa džanenas. **45** Sar či arakhline les boldinepe ando Jerusalam te roden les. **46** Thaj o trito đes arakhline les ando Hramo sar bešel maškar e sikavne thaj čholas kan lende thaj phučelas len. **47** A savora save ašunenas les divisajle lešče godače thaj lešče odgovorende. **48** Kana dikhline les začudisajle, a lešči dej phendas lešče: "Čhaveja! Sostar čerdan amende gadava? Ake me thaj čiro dad e darasa rodam tut." **49** A o Isus phendas lende: "Sostar rodine man zar či džangline kaj me trubul te avav ando čher mungre Dadesko?" **50** Ali von či hačardine so o Isus kamlas te phenel lende. **51** Askal boldape lenca ando Nazaret thaj čholas kan lende. A e dej lešči lelas sama pe sa akala dogadažurja ande piro ilo. **52** A o Isus napreduilas ande mudrost thaj barjolas ande milost anglo Del thaj anglo them.

3 Sas dešupandžto brš sar vladilas o caro Tiberija e rimske carstvosa, o Pontije Pilato vladilas e judejava, o Irod vladilas e galilejava, a lesko phral o Filip vladilas ande Itureja thaj ande Trahonitada, o Lisanije vladilas ande Avilina, **2** o Ana thaj o Kajafa sas e šorvale rašaja, a o Del askal objavisardas piro alav e Jovanošče e Zaharijašče čhavešče ande pustinja. **3** Thaj o Jovano savo bolelas nakhlas e sasti okolina oko e reka e Jordan thaj propovedilas e themešče kaj e manuša trubun te obratinpe e Devlešče te jartol lende bezeha thaj te bolenpe. **4** Sago kaj ramol ando Sveto lil e prorokosko Isajjasko: "Vo si o glaso savo čhol muj ande pustinja: 'Pripremin o drom palo Gospod, vorton e staze pale leste!' **5** Neka svako dolina pherdol a svako gora neka slegnilpe! Sa e bande droma neka ispravinpe thaj e grbave droma postanina ravne. **6** Thaj svako manuš díchela o spasenje savo avel katar o Del.'" **7** O Jovano phenelas okolende save avenas te bolenpe: "Tumen e sapešče čhavral Koli upozorisarda tumen te našen katar e Devlešči bari holji savi avel? **8** Sikaven tumare trajosa thaj tumare delenca kaj odvoisajle katar o bezeh thaj kaj obratisajle e Devlešče. Na hohaven tumen kaj si tumende dosta te phenen: 'Amen sam e Avramešče potomkurja,' kaj phenav tumende kaj o Del šaj vi katar akala bara te vazdel čhavra e Avramešče." **9** Kaj o tover e Devlešče sudosko več si čhutino po koreno e kaštesko. Svako kaš savo či bijanel lačhe plodurja činelape thaj čhudela pes ande jag. **10** Askal o them phučales: "So askal te čeras?" **11** A o Jovano phendas lende: "Kas si duj gada neka del jek okole kas naj. Thaj kas si habe neka del okoles kas naj." **12** Aviline vi e carinikurja te o Jovane bolelen thaj phendine lešče: "Sikamneja, so amen te čeras?" **13** A o Jovane phendas lende: "Na roden majbut porezo nego so odredil tumende e vlast." **14** E vojnikurja isto phučline: "A amen so te čeras?" A vo phendas lende: "Khonikastar na len love pe sila, na optužin khonikas hohamme thaj aven zadovoljno tumare počinava." **15** Ande godoja vrjama o them ažučarelas e Mesija thaj savora ande pire ile phučenaspate te naj možda o Jovano Mesija. **16** Zato o Jovano phendas savorende: "Me bolava tumen e pajesa, ali avel vareko pale mande ko si majmočno mandar, kašče me najsem

dostojno ni e haravlja pe sandale te putrav. Vo bolea tumen e Sveto Duhosa thaj e jagasa. **17** Vo si spremno te losarel o kučin e đivesko katar e pleva. O div čidela thaj spremila ande piri žitnica, a e pleva dela jag e jagasa savi naštik mudardol." **18** Thaj but kasave opomene o Jovano phendas e themešče thaj navestilas lende e Bahtali nevimata. **19** A o Irod o vladari kas o Jovano ukorisarda zato kaj lijas e Irodijada savi sas romnji lešče phralešči, thaj pale sa aver bilačhimata save čerda, **20** pe sa godova još vi e Jovane čhuda ande tamnica. **21** Kana o Jovano bolelas sa e themes, bolape vi o Isus. Dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo, **22** thaj fuljisto pe leste o Sveto Duh o ando telesno obliko sago golubo, thaj andar o nebo ašundilo o glaso savo phendas: "Tu san mungro voljeno Čhavo. Tu san mungri bah!" **23** Kana o Isus započnisardas e javno služba katar o Del, sas les varekaj katar trjanda brš. Inčarelaspe kaj si o Isus čhavo e Josifosko. O Josif sas e Iljjesko čhavo, **24** o Ilja sas e Matatesko čhavo, a o Matat e Levijesko čhavo, o Levije sas e Melhijesko čhavo, o Melhi sas e Janajesko čhavo, o Janaj e Josifosko čhavo, **25** o Josif sas e Matatesko čhavo, o Matatija sas e Amosesko čhavo, o Amos sas e Naumasko čhavo, o Naum sas e Esljjesko čhavo, o Eslija sas e Nangejesko čhavo, **26** o Nangej sas e Maatesko čhavo, o Maat sas e Matatijesko čhavo, o Matatija sas e Semeinasko čhavo, o Semein sas e Josihesko čhavo, o Josih sas e Jodasko čhavo, **27** o Joda sas e Joananasko čhavo, o Joanan sas e Risasko čhavo, o Risa sas e Zorovavesko čhavo, o Zorovavel sas e Salatiilesko čhavo, o Salatiil sas e Nirijasko čhavo, **28** o Niri sas e Melhijasko čhavo, o Melhi sas e Adijasko čhavo, o Adi sas e Kosamesko čhavo, o Kosam sas e Elmadamesko čhavo, o Elmadam sas e Iresko čhavo, **29** o Ir sas e Isusesko čhavo, o Isus sas e Eliezeresko čhavo, o Eliezer sas e Jorimesko čhavo, o Jorim sas e Matatesko čhavo, o Matat sas e Levijesko čhavo, **30** o Levije sas e Simeonesko čhavo, o Simeon sas e Judasko čhavo, o Juda sas e Josifosko čhavo, o Josif sas e Jonamesko čhavo, o Jonam sas e Eliakimesko čhavo, **31** o Eliakim sas e Melejasko čhavo, o Meleja sas e Menasko čhavo, o Mena sas e Matatesko čhavo, o Matata sas e Natanasko čhavo, o Natan sas e Davidesko čhavo, **32** o David sas e Jesejesko čhavo, o Jesej sas e Jovidesko čhavo, o Jovid sas e Voozesko čhavo, o Vooz sas e Salmonesko čhavo, o Salmon sas e Naasonesko čhavo, **33** o Naason sas e Aminadavesko čhavo, o Aminadav sas e Adminesko čhavo, o Admin sas e Arnijesko čhavo, o Arni sas e Esromesko čhavo, o Esrom sas e Faresesko čhavo, o Fares sas e Judasko čhavo, **34** o Juda sas e Jakovesko čhavo, o Jakov sas e Isakosko čhavo, o Isak sas e Avraamesko čhavo, o Avram sas e Tarasko čhavo, o Tara sas e Nahoresko čhavo, **35** o Nahor sas e Seruhesko čhavo, o Seruh sas e Ragavesko čhavo, o Ragav sas e Falekesko čhavo, o Falek sas e Everesko čhavo, o Ever sas e Salasko čhavo, **36** o Sala sas e Kainamesko čhavo, o Kainam sas e Arfaksadesko čhavo, o Arfaksad sas e Simesko čhavo, o Sim sas e Nojesko čhavo, o Noje sas e Lamehesko čhavo, **37** o Lameh sas e Matusalinesko čhavo, o Matusalim sas e Enohesko čhavo, o Enoch sas e Jaretosko čhavo, o Jaret sas e Malaleilesko čhavo, o Malaleil sas e Kainamesko čhavo, **38** o

Kainam sas e Enosesko čhavo, o Enos sas e Sitesko čhavo, o Sit sas e Adamesko čhavo, o Adam sas e Devlesko čhavo.

4 O Isus, pherdo e Sveto Duhosa, boldape katar e reka Jordan thaj o Sveto Duho inđardale ande pustinja, 2 okote o beng iskušilas las štarvardeš đesa thaj khañči či hala pale godoja vřjama, a kana nakhline godola đesa vo bokhajlo. 3 A o beng phendas lešće: "Ako san Čhavo e Devlesko, phen akale barešće te postanil mangro." 4 A o Isus phendas lešće: "Ando Sveto lil ačhel ramome: 'Či trail o manuš samo katar o mangro.'" 5 O beng inđarda les pe vuči gora thaj sikadas lešće sa e carstvrja akale themešće ando treno e jakhako. 6 Thaj phendas lešće o beng: "Tuće dava sa akaja vlast thaj e slava lendi, kaj si mande predaimo thaj me šaj te dava len kašće me kamav. 7 Ako peres pe koča angle mande thaj slavis man, sa avela čiro." 8 A o Isus phendas lešće: "Ando Sveto lil ačhel ramome: 'De koča samo anglo Gospod čiro Del, thaj jedino les slavisar.'" 9 Thaj o beng inđarda les ando Jerusalem thaj čhuta les po vrho e Hramosko thaj phendas lešće: "Ako san tu Čhavo e Devlesko, čhude tut katar tele 10 kaj ando Sveto lil ramol: 'Pire anđelende zapovedila pale tute te len sama pe tute', 11 thaj: 'von pe vas inđarena tut te či pečeš e pungresa ando bar.'" 12 A o Isus phendas lešće: "Ramome si vi akava: 'Na iskušisar e Gospode čire Devle.'" 13 Thaj kana o beng završisarda te iskušil les, đelotar lestar pale varesošči vřjama. 14 O Isus boldape ando galilejako krajo pherdo e Sveto Duhošće silava thaj o glaso pale leste buljilo pe sasto godova krajo. 15 Sikavelas pe lende sinagoge, thaj savora šukar mothonas pale leste. 16 Thaj avilo ando gav savo akhardolas Nazaret kaj barilo thaj pe piro običajo ando savato dija ande sinagoga thaj uštilo te čitol. 17 Dine les o lil katar o proroko Isaija, putardas o lil thaj arakha o than kaj si ramome: 18 "O Duho e Gospodesko si pe mande zato makhlas mungro šoro e uljeja thaj bičhaldal man te anav e Bahtali nevimata e čorende, bičhaldal man te propovediv e phanglende kaj avena mukline, thaj e korende kaj dičhena, a e mučime kaj avena oslobodime 19 thaj te proglasiv o brš milosti e Gospodesko". 20 Phandada o Lil, dijala ko sluga thaj bešlo te sikavel, a savora save sas ande sinagoga dičhenas pe leste. 21 Thaj počnisarda te phenel lende: "Ađes akava Lil savo ašundine tumare kanenca pherdilo." 22 Savora phenenas sa majšukar pale leste thaj divinaspe e šukar alavende kaj inkjenas andar lesko muj thaj phenenas: "Naj li akava o čhavo e Josifesko?" 23 Askal phendas lende: "Tumen mande bi sumnjako mothona akaja poslovica: 'Doktorina! Sastar korkoro tut!' Čer vi akate ande čiro gav kaj barilan so ašundam kaj čerdan ando Kafarnaum." 24 Askal ačhilo majdur te mothol: "Čačas phenav tumende: 'Nijek proroko či lačhe avilo ande piro gav kaj bajrilo.'" 25 A čačas phenav tumende: E but udovice sas ando Izrael ande vřjama kana sas o Ilija proroko, askal o nebo phandadilo pe trin brš thaj šov čhon thaj sas bari bok pe sasti phuv e Izraelošči. 26 Ali niječače lendar nas bičhaldal o Ilija osim varesave udovicače ando gav Sarepta, savo sas ande Sidonsko krajo. 27 Thaj but gubavcurja sas ando Izrael pale vřjama kano sas o Jelisej proroko ali ni jek lendar či sastilo nego samo o Neman andar e Sirija." 28 Thaj savora ande sinagoga zurale holjajle kana ašundina akava. 29

Uštile thaj tradine les avri andar o gav thaj inđardine les po vrho e gorako kaj sas sazidome lengo gav te čhuden les opral. 30 Ali vo nakhlo maškar lende thaj đelotar. 31 Thaj avilo ando galilejsko gav savo akhardolas Kafarnaum thaj sikavelas len ando savato. 32 A o but o them čudilaspe lešće sikavipešće kaj lesko svato sas pherdo sile. 33 Ande sinagoga sas varesavo manuš ande savo sas blačho duho e bendesko, vo čhutas muj zurale glasosa: 34 "So kames amendar, Isuse andar o gav Nazaret? Avilan te uništis men? Džanav ko san: Sveco e Devlesko." 35 A o Isus zapovedisarda lešće: "Phandav čiro muj thaj inkli andar leste!" Askal o blačho duho haradas le angle savorende, inklijsto andar leste thaj ni cara či naudisardas lešće. 36 Savora sas but začudime thaj phenenas jek avrešće: "Sosko si godova svato, te ando autoriteto thaj ande sila zapovedil e bilačhe duhonende thaj von inklien!" 37 Thaj o glaso pale leste buljilo pe sa e okolne thana. 38 Kana inklijsto andar e sinagoga, dija ande Simonesko čher. E Simonešće sokra astardas e bari groznica, pa zamolisardine les te sastarel lat. 39 Vo bandilo paše late thaj zapovedisardas e groznicače te mučela thaj e groznica nestanisardas. Voj odma uštili thaj ačhili te služil len. 40 Kana nakhlas o savatosko đes, sa v nasvalen katar razne nasvalimata, anenas len ko Isus, a vo pe savorende čholas pire vas thaj von sastonas. 41 A vi e bilačhe duhurja inkjenas andar e but e manuša thaj čhonas muj thaj phenenas: "Tu san Čhavo e Devlesko!" A vo pretilas lende thaj zabranisardas lende te na čeren svato, kaj von džanenas kaj si vo o Hristo. 42 A kana svanosardas o đes, inklijsto thaj đelotar po pusto than. A o them rodelas les. Kana arakhlina les avile leste thaj kamline te ačhaven les te na džaltar lendar. 43 A vo phendas lende: "Vi e manušende andar e aver gava trubul te anav e Bahtali nevimata pale Devlesko carstvo, kaj zato o Del bičhaldal man." 44 Thaj nastavisarda te propovedil pe judejske sinagoge.

5 Jekhvar kana o Isus ačhelas pe obala ko galilejako jezero, o them spidelaspe pe leste te ašunen o alav e Devlesko. 2 O Isus lija sama e duj čamcurija kaj ačhenas pe obala andar save inklijstine e ribarja thaj halavenas pire mreže. 3 Thaj dija ande jek katar o čamco savo sas e Simonesko thaj zamolisardas les te spiden les cara majdur katar e obala. Bešlo andre thaj počnisardas te sikavel e theme andar o čamco. 4 A kana o Isus ačhilo te čerel svato e themešće, phendas e Simonešće: "Otplovisar okote kaj si handuk o paj thaj čhude e mreže čire thaj astar e mačhen." 5 A o Simon phendas lešće: "Sikavneja! Sasti rjat trudisajlam thaj khañči či astardam, ali ako tu gajda phenes, čhudava e mreže." 6 Kana čerdine godova, astardine but mačhe, gači kaj pharjonas lende mreže. 7 Dine znako pire drugarende ando aver čamco te aven te pomožin len. Kana von aviline, pherdine e liđuj čamcurija gajda kaj gata potonisardine. 8 A kana dikhlal o Simon Petar, pelo pe pire koča angle Isusešće pungre thaj phendas: "Džatar mandar, Gospode! Me sem bežehal manuš." 9 Thaj sas ando čudo o Petar thaj savora save sas lesa zbog e bute e mačhe kaj astardine. 10 A gajda vi o Jakov thaj o Jovano sas ando čudo. Von sas e čhave e Zevedeješće thaj e drugarja e Simonešće. A o Isus phendas e Simonešće: "Na daral! Katar akana e manušen astareja sago e mačhen." 11 Thaj crdine e čamcurja pe phuv,

mukline sa thaj teljardine pale leste. **12** Kana sas o Isus ande jek gav, dijas pe jek manuŝ savo sas sa ande guba. Dikhla e Isuse thaj pelo angle leste e mujesa džike phuv, thaj zamolisarda les: "Gospode! Te kames ŝaj te sastares man katar e guba." **13** Vo čhuta po vas pe leste thaj phendas: "Kamav, av sasto!" Thaj e guba odma peli lestar. **14** A o Isus zapovedisardas leŝće: "Na phen khonikaŝće, nego dža thaj sikav tu e raŝajeŝće thaj prinesisar čiri žrtva palo čiro sastipe, sar odredisardas o Mojsije. Godova avela sago dokazo e manuŝeŝće." **15** A o glaso pale leste joŝ majbut boljolas thaj o but o them čidelaspe te aŝunen les thaj te sastarel len katar lende nasvalimata. **16** A vo đelotar ande pustinja te molilpe e Devleŝće. **17** Jek đes dok o Isus sikavelas e themes, beŝenas lesa e fariseja thaj e sikavne e Mojsijeŝće zakonestar save aviline andar sa e galilejske gava, judejske thaj andar o Jerusalem. A e sila e Gospodeŝći sas e Isuseja te sastarel e nasvalen. **18** Askal aviline varesoŝće manuŝa save inđarenas pe nosilje e manuŝes savo sas lino. Kamline te anen les andre thaj te čhon les anglo Isus. **19** Ali, sar katar o but o them naŝtik dine lesa andre, linepe po krovu e čherosko thaj krov o krovu muklinele tele zajedno e nosiljasa maŝkare anglo Isus. **20** Kana o Isus dikhla lengo pačipe, phendas e line manuŝeŝće: "Manuŝeja, jartompe tuće čire bezeha." **21** E fariseja thaj e sikavne e Mojsijeŝće zakonestar počnisardine te gndin: "Ko si akava kaj hulil po Del? Ko ŝaj te jartosarel e bezeha osim o Del?" **22** A o Isus džangla lende gndimata thaj phendas lende: "Sostar gajda gndin ande tumare ile? **23** So si maj loće te phenelpe: 'Jartime si tuće će bezeha' ili te phenelpe: 'Uŝti thaj phir'?" **24** Dokaživa tumende kaj man, e Čhaves e Manuŝeŝće, si vlast pe phuv te jartosarv e bezeha." Askal phendas e line manuŝeŝće: "Tuće phenav: 'Uŝti, le čire nosilje thaj džatar tuće čhere!'" **25** Vo odma uŝtilo angle lende thaj lija pe soste paŝljolas thaj đelotar pire čhereŝće thaj hvalilas e Devle. **26** Savora sas ando čudo, slavinas e Devle thaj pherde dar phenenas: "Čudurja ades dikhlam!" **27** Pale godova o Isus inklijsto thaj dikhla e cariniko savo bučholas Levije kaj beŝel po than kaj počinelas pe o porezo thaj phendas leŝće: "Av pale mande." **28** O Levije mukla sa, uŝtilo thaj teljarda pale leste. **29** Pale godova o Levije čerdas leŝće ande piro čher bari gozba. Leja pale sinija beŝenas but carinikurja thaj vi aver manuŝa. **30** Askal e fariseja thaj lende sikavne e Mojsijeŝće zakonestar počnisardine te mrmljan pe leste thaj phendine leŝće učenikonende: "Sostar han thaj pijen e carinikonenca thaj e bezehalenca?" **31** A o Isus phendas lende akaja izreka: "Či trubun e saste manuŝa e doktore nego e nasvale". **32** Gajda vi me či avilem te akharav e pravednikonen, nego e bezehalen te boldenpe katar pire bezeha ko Del." **33** Von askal phendine leŝće: "Sostar e Jovanoŝće učenikurja često postin thaj molinpe, isto gajda vi e farisejende učenikurja, a čire či postin nego han thaj pijen?" **34** A o Isus phendas lende: "Tuguin li e svaturja dok si o džamutro lenca? Nisar! **35** Nego avela o đes kana otmına lendar e džamutro thaj askal postina ande godola đesa." **36** O Isus phendas lende joŝ jek paramiči ande slike: "Khonik či čhinel o nevo kotor katar e nevi haljina te suvel pe purani haljina. Ako godova čerel, e nevi haljina čhindola, a e purane haljinače či ačhela o kotor katar e nevi haljina. **37** Khonik či čhol e nevi mol

ande purani morčačai trasta, kaj e nevi mol pharavela e trasta thaj e mol čhordola, a e morčačai trasta propadnila. **38** Nego e nevi mol ande nevi morčačai trasta trubul te čholpe. **39** Thaj khonik ko pijel e purani mol, či kamel e nevi, kaj phenel e purani mol si majlači."

6 Jek savato kana o Isus načelas maŝkar e njive, leŝće učenikurja trgonas o điv e vastenca thaj hanas. **2** A varesave katar e fariseja phendine e Isuseŝće: "Sostar čeren, okova so po zakono naj muklo te čerelpe savatone?" **3** A o Isus phendas lende: "Sigurno čitosardine ando Sveto lil so o David čerdas, kana vo thaj okola save sas lesa bokhajle a nas len so te han. **4** Dijas ande Devlesko čher thaj lijas e svete mangre save či troma te hal khonik osim e raŝaja, hala thaj dija vi okolende save džanas pale leste." **5** Thaj phendas lende: "Kaj me, o Čhavo e Manuŝesko, gospodari em e savatosko." **6** A jek aver savato, o Isus dija ande sinagoga thaj sikavelas, a kote sas jek manuŝ e ŝuće vastesa. **7** E fariseja thaj e sikavne e Mojsijeŝće zakonestar inčarenas e jakha pe leste te dičhen dali sastarela ando savato te doŝaren les. **8** A vo džanglas e gndimata lende thaj phendas e manuŝeŝće e ŝuće vastesa: "Uŝti thaj ač maŝkare." A vo uŝtilo thaj ačhilo angle manuŝa. **9** A o Isus phendas lende: Te phučav tumen: "Dali tromalpe savatone te čerelpe lačhipe ili bilačhipe, o trajo te spasilpe ili te hasarelpe?" A von samo ačhenas. **10** O Isus dikhlas pe lende savorende thaj phendas e manuŝeŝće e ŝuće vastesa: "Inzar čo vas." A vo čerda gajda thaj o vas lesko sastilo thaj sas sasto sago vi aver. **11** A e fariseja thaj e sikavne e Mojsijeŝće zakonestar holjajle thaj čerdine svato maŝkar pende so te čeren e Isuseja. **12** Ande godoja vrjama o Isus đelo pe gora te molilpe. Okote ačhilo sastir rjat thaj molilasp e Devleŝće. **13** Thaj kana avilo o đes, akhardas pire e učenikonen thaj losarda maŝkarlende e deŝudujen, thaj akharda len apostolurja a lende alava sas: **14** O Simon (saves akharenas Petar), thaj o Andrija (e Petresko phral), o Jakov thaj o Jovan, o Filip thaj o Vartolomej, **15** o Matej thaj o Toma, o Jakov (savo sas čhavo e Alfejevesko) thaj o Simon (savo sas pobunjeniko), **16** o Juda (čhavo e Jakovesko), thaj o Juda (andar o gav Iskariot, savo izdaisarda les). **17** Pale godova o Isus fuljisto lenca tele katar e gora thaj ačhilo po ravno than. Okote sas baro broj o leŝće učenikurja thaj o silno them andar o krajo e judejako, andar o Jerusalem, andar e tirske les thaj e sidonske gava paŝo more. **18** Von aviline te aŝunen les thaj te sastarel len katar lende nasvalimata, a avenas vi okola saven mučinas e bilačhe duhurja, a o Isus oslobodilas len. **19** Thaj sa o them rodelas te čhon pire vas pe leste, kaj andar leste inkjelas e sila thaj von sa sastonas. **20** Vo dikhla pe pire učenikurja thaj phendas: "Blago tumende save sen čore, kaj si tumaro e Devlesko carstvo. **21** Blago tumende save sen akana bokhale, kaj čajlona. Blago tumende save akana roven, kaj asana. **22** Blago tumende kana e manuŝa mrzana tumen, kana odbacina tumen, kana ladžarena tumen, thaj kana phenena pale tumende kaj sen bilačhe, zbog godova kaj pačan ande mande, ando Čhavo e Manuŝesko! **23** Radujin tumen ande godola đesa thaj čhlen e bahtatar, kaj bari si tumari nagrada po nebo! Kaj sa godova bilačhipe isto gajda amaro them čerelas amare prorokonende ande lendi vrjama. **24** Ali teško tumende

save sen akana barvale, kaj več primisardine e uteha tumari. 25 Teško tumende kaj sen akana čajarde, kaj bokhavona. Teško tumende kaj asan akana, kaj rovena thaj tuquina. 26 Teško tumende kana savora lačhe mothona pale tumende, kaj isto gajda amaro them čerelas amare hohamne prorokonende ande lende vřjama." 27 "Ali tumende save ašunen phenav: Volin tumare dušmajen! Čeran lačhipe okolende save mrzan tumen! 28 Blagoslovin okolen kaj den tumen romaja! Molin tumen e Devlešće pale okola save vředon tumen. 29 Ako vareko pečel tut pe jek rig e muješći, bolde lešće vi aver rig. Ako vareko lijas čiro ogrtači, deles vi čiro gad. 30 Ko mandel tutar vareso, de les. A okolestar kaj otmil čiro, na rode palpale. 31 Thaj askal sar kaman te čeren e manuša tumende, gajda čeren vi tumen lende. 32 Ako volin samo okolen save tumen volin, sošći avela tumari nagrada? Kaj vi e bezehale volin samo okolen save len volin. 33 Thaj ako čeren lačhipe samo okolende kaj tumende čeren lačhipe, sošći avela tumari nagrada? Kaj vi e bezehale čeren gajda. 34 Thaj te den udžile samo okolen katar save ažučaren te bolden tumende, sošći avela tumari nagrada? Kaj vi e bezehale den e bezehalen udžile te šaj palem bobin palpale. 35 Volin tumare dušmajen, čeren lende lačhipe, den len udžile thaj na ažučaren khañći te bolden tumende. Ako čeren gajda, avela bari tumari počin, thaj avena čhave e Majbarešće, kaj si vo lačno čak vi okolende kaj si nezahvalne thaj vi e bilačhende. 36 Aven dakle bare ileja sago kaj si vi tumaro nebesko Dad bare ileja." 37 Na sudin thaj či sudilape tumende. Na osudin thaj či avena osudime. Jartosaren thaj jartolape tumende. 38 Den thaj dela pe tumende. Čhordola pe tumende ande angalja lačni mera, nabime, čhinosardi thaj preobilno kaj sošće merava merin kasave merava merilape tumende. 39 Thaj phendas lende akaja paramiči ande slike: "Dali šaj o koro e kore te vodil? Či li perena liduj ande hv? 40 Nijek učeniko naj majbaro katar piro sikavno. Svako savo si sikado dži ko krajjo, avela sago vi o sikavno lesko. 41 Sostar dičes e kaštešći prušuk ande jak čire phralešći, kana či hačares o baro kaš ande čiri jak? 42 Sar šaj phenes čire phralešće: 'Phrala, ažučar te inkalav e kaštešći prušuk savi si ande čiri jak', kana ni korkoro či hačares o baro kaš ande čiri jak? Licemernona! Majsigo inkal o baro kaš andar čiri jak thaj majlače dičeja e kaštešći prušuk te inkales andar čire phralešći jak." 43 Lačno kaš či bijanel bilače plodurja, a bilačno kaš či bijanel lačne plodurja. 44 Kaj svako kaš pe piro plodo pindžarelpe. E smokva thaj e drak či kušenpe katar e kangre. 45 O lačno manuš andar e lačni riznica pire ilešći inkale lačhipe, a o bilačno manuš andar piro bilačno ilo inkale o bilačhipe, kaj andar o muj inklijel sova si pherdo o ilo. 46 "Sostar akharen man: 'Gospode! Gospode! A naj sen pačivale okolešće so phenav tumende? 47 Sikavava tumende pe kaste anel svako savo avel mande, ašunel mungre alava thaj si pačavilo mungre alavende: 48 Slično si sago o manuš savo agajda čerdas piro čher: hanadas handuk thaj čhuta o temelji pe stena. Kana avili e poplava, o paj navalisarda po čher, ali naštik haradale kaj sas lačne sagradime. 49 A kova savo ašundas mungre alava a naj pačavilo mungre alavende, vo si sago o manuš savo vazdas piro čher pe phuv bi temeljesko, pe savo navalisarda o paj, odma harada o čher thaj katar godova čher sas bari ruševina."

7 Kana o Isus dija gata sa godola alava anglo them, dija ando gav Kafarnaum. 2 Varesave rimske kapetano sas robo savo sas nasvalo po smrto, a vo sas lešće but drago. 3 A kana o kapetano ašundas palo Isus, bičhaldas lešće e židovske starešinen thaj molisarda les te avel te sastarel lešće slugo. 4 A von avilene ko Isus thaj počnisardine ilestar te molin les alavenca: "Zaslužisarda te čeres lešće godova, 5 kaj volil amare theme thaj vo vazdas amende e sinagoga." 6 A o Isus teljarda lenca. Thaj kana sas več paše ko čher, bičhaldala o kapetano pire drugaren leste te phenen lešće: "Gospode! Na truditu, kaj Najsem dostojno te des ande mungro čher. 7 Zato vi či inčara man dostojno te avav angle tute, nego samo phen alav thaj o sluga mungro sastola. 8 Kaj vi me sem manuš tale vlast thaj si man tale mande vojnikurja. Thaj kana phenav ječešće: 'Džal!', vo džaltar. Thaj kana phenav averešće: 'Av!', vo avel. Thaj kana phenav mungre robošće: 'Čer godova!' vo čerel." 9 A kana godova ašundas o Isus, zadivisajlo e kapetanošće thaj boldape ko them savo džalal pale leste thaj phendas: "Phenav tumende: kasavo pačipe či arakhlem ke nijek manuš ando Izrael!" 10 A kana okola kaj sas bičhalde katar o kapetano boldinepe čhere, arakhline e robo kaj si sasto. 11 Pale godova o Isus teljarda ando gav savo akhardolas Nain. Pale leste džans e učenikurja thaj o but o them. 12 Kana avilo paše ke gavesko vudar, baš askal inkalenas e mule, čhave savo sas jedinco pire dejako savi sas udovica. Lava sas o but o them andar o gav. 13 Kana dikhlala o Gospod, sažalisajlo pe late thaj phendas lače: "Na rov!" 14 Pale godova avilo ko mohto, čhuta pire vas pe leste thaj o kola kaj indarenas o mohto ačhiline. A vo phendas: "Čhaveja, tuče phenav: Ušti!" 15 O mulo vazdape, bešlo thaj počnisarda te čerel svato. A o Isus dijales lešće dejače. 16 A savora zadivisajle thaj počnisardine te hvalin e Devle alavenca: "Baro proroko avilo maškar amende!" thaj: "O Del avilo ando pomoč pire themešće!" 17 Thaj godova glaso pale leste buljilo pe saste judejske krajurja thaj pe sasti okolina. 18 E Jovanošće učenikurja javisardine e Jovanošće so o Isus čerdas. A vo akhardas pire dujen učenikonen 19 thaj bičhaldala len ko Gospod te phučen les: "Dali san tu okova saves o Del obečisardas kaj bičhalela les ili te ažučaras avres?" 20 Kana akala duj manuša aresline leste, phendine: "O Jovano savo bolel bičhaldala amen tute te phučas tut: 'Da li san tu okova saves obečisardas o Del kaj trubul te avel, ili te ažučaras avres?'" 21 O Isus baš ande godova časo sastarelas e buten katar lende muke, razne nasvalimata thaj katar e bilače duhurja thaj e bute kore manušende boldas o vido. 22 A o Isus phendas lende: "Džan thaj phenen e Jovanošće so upravo dikhline thaj so ašundine: e kore dičen, e bande phiren, e gubavcurja saston, e kašuce ašunen, e mule bolden pes ando trajjo, a e čorende propovedilpe e Bahtali nevimata. 23 Blago okolešće savo či sablaznilpe zbog mande." 24 A Kana e Jovanošće učenikurja đeletar, o Isus počnisardas te mothol e themešće palo Jovano: "So đeline te dičen ande pustinja? E trska, savja ljujil e balval? Na! 25 So đeline te dičen? Manušes savo lija pe peste šukar drze? Na! E manuša save indaren pe peste e šukar drze thaj train ando raskoš, von si ande carošće dvorurja. 26 So dakle inklijstine te dičen? E proroko? Ej, me phenav tumende, vo

si majbut vi katar o proroko. 27 Kaj o Jovano si okova pale savo o Del phendas ando Sveto lil: 'Ake, me bičhalav angle tute mungre glasnikones thaj vo lačharela o drom angle tute.' 28 Phenav tumende: katar sa e manuša save sas ikada bijande, khonikal naj majbaro katar o Jovano savo bolelas, a okova savo si majcikno ande Devlesko carstvo majbaro si lestar." 29 Kana sa o them thaj vi e carinikurja save sas bolde e Jovanošče boldimasa, ašundine e Isuse sar čerel svato priznaisardine kaj si e Devlesko sikavipe ispravno. 30 A e fariseja thaj e sikavne e Mojsiješče zakonestar, či kamenas te bolle len o Jovano. Von odbisardine so o Del planirisarda pale lende. 31 O Isus phendas: "Kasa te usprediv e manušen katar akaja generacija? Kašče si slične? 32 Lenca si sago čhavrenca save bešen po sokako thaj jak avrešče čhon muj: 'Svirosardam tumende veselo, a tumen či čheldine, dilažadam tumende tužno, a tumen či rujine!' 33 Gajda avilo o Jovano savo bolelas. Niti halas mangro niti pijelas mol, a tumen phenen: 'O bilačo duho si ande leste!' 34 Avilem me, o Čhavo e Manušesko. Vi hav vi pijav, a tumen phenen: 'Dik, o manuš halapljivo thaj matarno, drugi e carinikonengo thaj e bezehalengo.' 35 Savora save prihvatine e Develešči mudrost sikaven kaj si voj čači." 36 Varesavo farisejo zamolisarda e Isuse te hal leste. O Isus dija ande farisejsko čher thaj lijas than pale sinija. 37 Kana ake avili varesošči manušnji savi sas bezehali ando gav. Ašunda kaj si o Isus pale sinija ande farisejsko čher, avili thaj andas e alabasterosko čaroro ande savo sas kuč mirisno ulje. 38 Ačhili pale lešče pungre, rovelas thaj e jasvenca thovelas lešče pungre a pire balenca khoselas len. Čumidelas len thaj mačelas len e mirisne uljeja. 39 Kana godova dikhlas o fariseji savo akharda e Isuse ande piro čher, gndisardas ande peste: "Kana akava avilosas proroko, džanglasas ko si thaj sošči si akaja manušnji, savi diril les, kaj si bezehali." 40 O Isus phendas lešče: "Simone, siman vareso te phenav tuče." A vo phendas: "Phen, sikavneja." 41 O Isus majdur motholas: "Sas varesavo manuš savo delas averende udžile love. Gajda sas duj džene save sas lešče udžile. Jek sas lešče udžile pandž šela rupune lovora, a aver pandžvardeš. 42 Sar naštik te boldine e love save sas lešče udžile, vo jartosardas liduj dženende o dugo. Savo lendar majbut volila les?" 43 O Simon phendas: "Gndiv kaj okova savešče si majbut jartome." A o Isus phendas lešče: "Lače phenes." 44 Gajda boldape ke manušnji thaj phendas e Simonešče: "Dičhes akala manušnja? Dijem ande čiro čher, a tu ni paj či dijan man te thovav mungre pungre, a voj pire jasvenca thoda mungre pungre thaj pire balenca khosla len. 45 Tu či ni čumidan man, a voj, sar dija andre, či ačhili te čumidel mungre pungre. 46 Uljeja mungro šoro či makhlan, a voj e mirisne kuč uljeja mungre pungre makhlas. 47 Zato, phenav tuče: 'Voj sikadas but ljubav kaj si lače jartome e but e bezeha, a maj cara ljubav sikadas okova savo si maj cara svesno kaj si lešče jartome lešče bezeha.'" 48 A o Isus phendas e manušnjače: "Jartome si tuče čire bezeha." 49 A kola save sas pale sinija počnisardine te mothon maškar pende: "Ko si akava kaj vi e bezeha jartol?" 50 A vo phendas e manušnjače: "Zbog čiro pačipe tu san spasime. Dža ando miro!"

8 Pale godova o Isus džalaz pe sa e bare thaj cikne gava, propovedilas thaj navestilas e Bahtali nevimata palo o carstvo

e Devlesko. Pale leste džanas e dešuduj apostolurja 2 thaj varesave manušnja saven o Isus oslobodisardas katar e bilače duhurja thaj sastarda len katar e nasvalimata: e Marija andar e Magdala, andar savi tradas epta benga, 3 e Jovana romnji e Huzošči savo sas e Irodosko upravitelj, e Suzana, thaj but aver save pomožinas e Isusešče thaj e dešuduje apostolende pire lovenca thaj okoleja so saslena. 4 Dok još čidelaspe o but o them andar e razne gava, o Isus phendas lende akaja paramiči: 5 "Jek đes inklijasto o sejači te sejol. Dok sijolas, varesavo seme pelo po drom thaj o them uštada les a e čiriknja aviline thaj haline les. 6 Aver seme pelo pe barutni a kana inklijasto odma šučilo kaj nasle dosta vlage. 7 Varesavo seme pelo maškar e kangre thaj e kangre tasadine les sar barjonas zajedno lesa. 8 A varesavo napokon pelo pe lači phuv, niknosarda thaj bijanda šel drom majbut." Phendas godova thaj čhuta muj: "Ašunen kana već situmen kan!" 9 E učenikurja phučline e Isuse so značil godoja paramiči. 10 A vo phendas lende: "Tumende si dino te džanen e tajne e Develešče carstvošče, a averende si dino samo ande paramiča, kaj ando Sveto lil ačhel ramome: 'vi ako dičhen či primetin, vi ako čhon kan či hačaren.' 11 A akava si so značil e paramiči: O seme si sago o alav e Devlesko. 12 Okova seme savo pelo po drom si sago e manuša save ašunen o alav, ali avel o beng thaj inđarel o alav e Devlesko andar lende ile te na pačan thaj te či spasinpe. 13 A varesave si sago o seme savo si posadime pe barutni phuv. Kana ašunen e Devlesko alav, odma prihvatine les e bahtasa, ali naj len koreno. Varesavi vjrama pačan, ali kana aven e kušnje von peren katar o pačipe. 14 A okova seme savo pelo ande kangre si sago e manuša save ašunen o alav, ali još pe lengo drom e trajošče brige tasaven len e barvalipeja thaj akale trajošče nasladenca thaj či anen lačo plodo. 15 Okova seme savo pelo pe lači phuv si sago e manuša save ašunen o alav thaj inčarenle ando lačo thaj plemenito ilo thaj ustrain dok či anen plodo." 16 "Khonikal kana del jag o stenko či čhol les talo čaro niti talo kreveto, nego čhon les po čirako, te dičhen o svetlo okola save den andre. 17 Sa so si garado thaj čerdo tajno avela sikado javno thaj inkijela po videlo. 18 Len sama sar ašunen, kaj kas si delape lešče, a kas naj lelape lestar vi okova so gndil kaj si les." 19 Ko Isus aviline lešči dej thaj lešče phral, ali katar o but o them naštik čerdine lesa svato. 20 Vareko javisarda e Isusešče: "Čiri dej thaj čire phral ačhen avri thaj kamen te dičentu." 21 O Isus phendas lende: "Mungri dej thaj mungre phral si okola save ašunen thaj izvršisaren o alav mungre Devlesko." 22 Jek đes o Isus phendas pire dešuduj učenikonende: "Hajde te nakhas pe koja rig e jezerošči." O Isus thaj lešče učenikurja dine ando čamco thaj isplovisardine. 23 Dok plovinas, e Isuse lija e lindri. Ande godova muklape e oluja po jezero. E lađica počnisarda te pherelpe e pajesa a von arakhlinepe ande bari briga pale piro traj. 24 Aviline ko Isus, džungadine les thaj čhutine muj: "Sikavneja, sikavneja, tasadosa!" Vo džungadilo, thaj zapovedisarda e bavlajače thaj e talasende thaj e talasurja smirosajle thaj nastanisarda tišina. 25 A o Isus phendas lende: "Kaj tumaro pačipe?" A von ande dar thaj ando čudo phučen as jek avres: "Ko si akava te zapovedil e paješče thaj e bavlajače, a von te pokorisarenpe lešče?" 26 Askal o Isus thaj lešče

učenikurja otplovisardine pe obala ke gerasinsko krajo, savo si pe koja rig katar o Galilejako jezero. 27 Dok o Isus inklijelas pe obala, avilo angle leste o manuš ande savo sas e bilače duhurja. Več dugo či inđarelas e drze pe peste, niti trailas ando čer nego trailas ande limorja. 28 Kana o manuš dikhla e Isuse, čhudape pe koča angle leste thaj ande sasto glaslo čhuta muj: "So kames mandar, Isuse, majbare Devlešče čhaveja? Moliv tut na mučisar man!" 29 (Kaj o Isus zapovedisardas e bilače duhošče te inklijel andar godova manuš. Kaj več lungo vřjama o bilačo duho inčarelas les ande piri vlast, Čak vi kana phandenas les ande lancurja thaj ande okurja, o manuš trgolas e lancurja thaj o beng inđarelas les ande pustinja.) 30 O Isus pe godova phučla les: "Sar bučhos?" Vo phendas: "Legija", kaj ande leste dine e but bilače demonurja. 31 Thaj zamolisardine e Isuse te na naredil lenđe te džantar ando bezdan. (Abyssos g12) 32 A okote ande gora sas bari gomila bale save čarjonas. Askal e demonurja zamolisardine e Isuse te mučel len te den ande bale. Thaj vo mukla len. 33 Askal e bilače demonurja inklijistine andar o manuš thaj dine ande bale. Thaj e bale pojurisardine niz o brego ando jezero thaj tasadile. 34 A kana dikhline okola manuša kaj lenas sama pe bale so sas, našline thaj phendine pe gava thaj pe okoline thana so dikhline. 35 A o them inklijisto te dičhel so sas. Avile džiko Isus thaj dikhline e manuše andar savo inklijistine e bilače demonurja sar bešel džike Isusešče pungre, furjardo ande drze thaj saste godasa e dar askal dijās pe lenđe. 36 A okola kaj lenas sama pe bale phendine averenđe, sar o Isus oslobodisardas e manuše ande savo sas e demonurja. 37 Askal e Isuse zamolisarda sa o them andar e gerasinsko krajo te džaltar lendar kaj lijalen e bari dar. O Isus dija ando čamco thaj teljarda palpale ande Galileja. 38 A o manuš andar savo o Isus tradas e bilače demonen, zamolisarda e Isuse te šaj ačhel lesa, ali o Isus phendas lešče: 39 "Bolde tut čere thaj phen sa so čerda tuče o Del." Vo delotar thaj razglasisarda pe sasto gav so čerda lešče o Isus. 40 A kana o Isus boldape palpale pe koja rig e jezerošči, maladale o them kaj željno ažučarenas les. 41 Thaj dik, avilo o manuš kasko alav sas Jair, savo sas jek katar e vođe ande sinagoga. Thaj pelo pe pire koča angle Isusešče pungre thaj zamolisarda les te del ande lesko čer 42 kaj sas po meripe lešči jedino čej savja sas varekaj katar dešuduj brš. Dok o Isus džalas ande Jairesko čer oko leste čicidelaspe sa o them katar sa e riga. 43 A maškar o them sas jek manušnji savi sas nasvali katar o godova kaj dešuduj brš thavdelas o rat latar. Sa so sasla dija pe doktorja thaj khonik naštik te sastarelas lat. 44 Nakhli palal leste thaj astardape e čoškostar katar e Isusešči haljina, thaj o rat odma ačhilo latar. 45 A o Isus phendas: "Ko astardape pale mungri haljina?" Savora počnisardine te braninpe, a o Petar phendas: "Sikavneja, o but o them čicidelt thaj spidelpe, a tu phučes ko astardape pale mande." 46 A o Isus phendas: "Vareko astardape pale mande. Hačardem sar e sila inklijisti andar mande thaj vareko sastilo." 47 Kana e manušnji dikhla kaj či ačhili neprimetno, izdralas e daratar thaj peli pe koča angle leste thaj angle sasto them phendas sostar astardape pale leste thaj sar odma sastili. 48 A vo phendas lače: "Čhejo, čiro pačipe sastardatu. Dža ando miro!" 49 Dok o Isus još čerelas svato e

manušnjasa, avilo vareko ande Jairesko čer ko Jair savo sas vođa ande sinagoga thaj phendas: "Čiri čej muli. Na mučisar majbut e sikavne." 50 Ašunda godova o Isus thaj phendas: "Na dara! Samo pača thaj voj traila!" 51 Kana o Isus areslo ando čer, či muklas khonikašče te den andre lesa osim o Petre, o Jovane, o Jakov thaj e čhorako dade thaj lače deja. 52 A savora save sas ando čer rovenas thaj žalinas pale čhori. A o Isus phendas lenđe: "Na roven! Či muli, nego samo sovel!" 53 A von asanas lestar kaj džangline kaj muli. 54 O Isus astarda lat palo vas thaj čhuta muj: "Čhorije, ušti!" 55 Thaj lako duho boldape ande late thaj voj odma ušti, a vo naredisardas te denla te hal. 56 A lako dad thaj lači dej čudisajle, a vo zapovedisarda lenđe te na phenen khonikašče so sas.

9 O Isus akhardas e dešuduj apostolen thaj dijalen moć thaj vlast pe sa e bilače duhurja thaj te sastaren katar e nasvalimata. 2 Bičhalda len te navestin e Devlesko carstvo thaj te sastaren e nasvalen. 3 Thaj phendas lenđe: "Na te avel tumen tumenca po drom ni rovli, ni trasta ni so hana, ni love thaj na te avel tumen tumenca po duj haljine!" 4 Kana den ande varesko gav, ačhen ande jek čer dok či džan ande aver gav. 5 Ande savo gav či primin tumen, inklijen andar godova gav thaj činon o praho katar tumare pungre. Godova avela znako kaj mukline les lešče sudošče." 6 Thaj e učenikurja teljardine majdur: obilarzinas e gava, navestinas e Bahtali nevimata thaj sastarenas e nasvalen. 7 Kana ašunda o vladiri o Irod so dogodisajlo, sas zbunime, kaj varesave phenenas kaj o Jovano savo bolelas uštilo andar e mule. 8 Aver phenenas pojavisajlo pe phuv o Ilija, a aver palem phendine: "Uštilo andar e mule varesavo proroko andar e purani vřjama." 9 A o Irod phendas: "Me čhindem e Jovanosko šoro. Ko si askal akava pale kaste gači ašunav?" Thaj rodelas priika te dičhel e Isuse. 10 Kana e apostolurja boldinepe katar e okolne krajurja, phendine e Isusešče sa so čerdine. Askal o Isus inđarda len pesa te avel lenca korkoro, paše pašo gav savo akhardol Vitsaida. 11 Ali kana godova ašunda o them, teljarda pale leste. Vo primisarda len thaj phenelas lenđe pale Devlesko carstvo thaj sastardas savoren ko trubuja sastipe. 12 Kana avilo majpaše o krajo e đeseko kasno mismere avile ko Isus majpaše e dešuduj učenikurja thaj phendine e Isusešče: "Akava si pusto krajo, a već si kasno. Muk e theme te džal pe okolne gava thaj e thana te činen pešče vareso te han! kaj sam akate ando samotno krajo?" 13 A o Isus phendas lenđe: "Tumen den len te han!" A von phendine, "Najamen majbut katar pandž mangre thaj duj mače, osim te džas te činas hamasko pale sa o them." 14 A sas verekaj katar pandž milje muškarcurja (či đinavenas pe e manušnja thaj e čavra). O Isus phendas pire učenikonende: "Phenen lenđe te bešen ande skupine po pandžvarde džene." 15 Thaj savora bešline. 16 A o Isus lijās e pandž mangre thaj e duj mače, dikhlas prema o nebo thaj blagoslovisarda len. Askal phagla o mangro pa dija pire učenikonende te podelin e themešče. 17 Savora haline thaj čajjile. Thaj katar okova so ačhilo e themešče čidine dešuduj pherde korpe kotora mangre thaj mače. 18 Jekhvar dok o Isus crdape po korkoro than te molilpe, lesa sas samo lešče dešuduj učenikurja. Pale godova phučla len: "So phenel o them, ko sem me?" 19 Von phendine:

"Varesave phenen kaj san o Jovano savo bolelas, aver kaj san o proroko Ilija, a trite palem kaj uštulo andar e mule varesavo katar aver purane prorokurja." 20 A vo phučla len: "A tumen, so tumen phenen, ko sem me?" A o Petar phendas: "Hristo Pomazaniko e Devlesko!" 21 A o Isus zapovedisardas lende te na phenen khonikašče kaj si vo o Mesija. 22 Taj phendas: "Me, o Čhavo e Manušesko, trubul but te tprisarav. E starešine, e šorvale rašaja taj e sikavne e Mojsiješče zakonestar odbacina man. Mudarena man, a me o trito đes uštava andar e mule." 23 Pale godova o Isus phendas savorende: "Ako vareko kamel te avel mungro sledbeniko, neka odreknilpe korkoro pestar, nek svako đes lel piro trušul taj nek džal pale mande. 24 Kaj svako ko kamel te spasil piro trajo, hasarela les; a ko hasarel piro trajo zbog mande, godova spasila les. 25 Savi korist si e manušes, ako zadobil sa o them, a korkoro pes hasarel ili pešče naudil?" 26 Ko lađžal mandar taj mungre alavendar, lestar vi me, o Čhavo e Manušesko, lađžava kana avava ande slava mungri taj e slava mungre Dadešči taj e svete andelendi. 27 "Čačes phenav tumende: 'Varesave save si akate tumendar či merena dok či dičhena e Devlesko carstvo.'" 28 A kana nakhla varekaj katar ohto đes katar godola alava o Isus lijas pesa e Petre, e Jovano taj e Jakove ande gora te molinpe. 29 Dok molilaspe, lesko muj promenisajlo, a e drze pe leste postanisardine parne taj sjajne. 30 Ande godova pojavisajle duj manuša taj čerenas svato e Isuseja. Sas godova o Mojsija taj o Ilija. 31 Pojavisajle ande slava taj čerenas lesa svato pale lesko smrto savo trubuja te podnesil ando Jerusalem te pherdol o Lil. 32 E Petre taj lešče drugaren lija e lindri. Kana džungadile, dikhline lešči slava taj duj manušen save ačhenas lesa. 33 Taj dok godola duj džene džanastar lestar, o Petar phendas e Isusešče: "Sikavneja, lačhe kaj sam kate. Te čeras trin senice: jek pale tute, jek palo Mojsije taj jek palo Ilija." Či džanelas so phenel. 34 Dok vo još čerelas svato, pojavisajlo o oblako taj zasinisarda len. Kana o oblako učharda len, lija len e bari dar. 35 Askal andar o oblako ašundilo o glaso savo phendas: "Akava si mungro Čhavo saves odabirisardem! Leste čhon kan." 36 Baš kana ašundilo o glaso, o Isus ačhilo korkoro. E učenikurja ačhenas taj askal još khonikašče khañči či phendine pale okova so dikhline. 37 A kana thejara o đes o Isus taj lešče učenikurja fuljstine katar e gora, avilo angle leste o but o them. 38 Askal varesosko manuš savo sas maškar o them čhuta muj: "Sikavneja, moliv tut dik mungre čhave, kaj si mande jedinco. 39 Inčarel les o bilačho duho. Andar jekhvar počnil te chol muj; čhudel pes taj e spuma del lešče po muj. Gata nikada či mučel les taj uništil les. 40 Molisardem čire učenikonen te traden e bilačhe duho andar leste avri ali von naštilk tradine les." 41 A o Isus phendas lende: "O bilačhe taj bi pačako manušalen! Kozom semasa tumenca, a tuman či pačan. Phučaman kozom još trpiva tumen! An akaring čire čhave!" 42 Dok o čhavo avelas paše, o bilačho duho harada les pe phuv taj činosarda les. A o Isus zapretisardas e bilačhe duhošče taj odma sastarda e čhave taj dijale lešče dadešče. 43 Savora divisajle okolešče so o Isus čerdas. Taj dok savora čudinias pe okolešče so čerelas o Isus, o Isus phendas pire učenikonende: 44 "Lačhe zapamtisaren so phenav tumende:

Me, o Čhavo e Manušesko, avava dino ande vas e manušende." 45 Ali e učenikurja či hačardine so motholas, kaj nas lende dino te hačaren, o značenje sas lendar garado, a daranas te phučen les te objasnil lende. 46 E učenikurja počnisardine te raspravinpe ko maškar lende šaj avilosas majbaro. 47 O Isus džangla so si ande lende ile taj lija e cikne čhavra, čhutale paše peste 48 taj phendas lende: "Ko god primil akale cikne čhavra zbog mande, man primil. A ko man primil, primil e Devles savo bičhalda man. O Del smatril kaj si majvažno okova savo si majponizno maškar tumende!" 49 Askal o Jovano phenda e Isusešče: "Sikavneja, dikhlam ječhe manuše sar ande čiro alav tradel e bilačhe duhonen. Amen phendam lešče te na čerel godova, kaj či džal pale tute." 50 A o Isus phendas lešče: "Na branin lešče! Kaj ko naj protiv tumende, pale tumende si!" 51 Kana avili majpaše e vřjama te o Isus boldelpe ando nebo, vo zurale odlučisarda te džan ando Jerusalimo. 52 Taj bičhalda e glasnikonen angle peste. Von đele taj dine ande varesosko samarijsko gav te pripremin lešče than kaj račarela. 53 No okote o them či kamlas te primin les kaj sas po drom palo Jerusalem. 54 Kana godova dikhline lešče učenikurja o Jakov taj o Jovano, phučline les: "Gospode! Kames te amen phenas te fuljel o oganj andar o nebo taj uništil len?" 55 A o Isus boldape lende taj phendas lende kaj či gndin lačhe. 56 Taj đeletar ande aver gav. 57 Dok džanas dromesa, varesosko manuš phendas e Isusešče: "Džava pale tute kaj god tu te džas." 58 A o Isus phendas lešče: "E lisicen si lende jazbine, taj e čirikljen lende gnezdurja, a man e Čhave e Manušesče naj kaj mungro šoro te čhav." 59 Varesave avrešče phenda o Isus: "Teljar pale mandel!" A vo phendas lešče: "Gospode, muk man majsigo te džav te prahov mungre dade." 60 O Isus phendas lešče: "Muk e mulen te prahov pire mulen, a tu dža taj navestisar e Devlesko carstvo." 61 Još vareko phendas: "Me džava pale tute Gospode, ali muk man te džav prvo te jartoman katar mungri familija." 62 A o Isus phendas lešče: "Ni jek savo lel o plugo ande pire vas te oril taj askal dičhel palpale, naj dostojno pale Devlesko carstvo."

10 Pale godova o Gospod odredisardas aver eftavardeš taj duj učenikonen taj bičhalda len po dujen angle peste ande svako gav taj ande svako than kaj kamlas te džal. 2 Majsigo so bičhalda len phendas lende: "E žetva si bari, a radnikurja si cara. Molisaren e Gospodare katar e žetva te bičhalel e radnikonen ande piri žetva. 3 Džan! Ake, bičhalav tumen sago e bakhroren maškar e ruva. 4 Na indaren tumenca ni love, ni trasta, ni so pođina. Dromesa na te hasaren tumari vřjama gajda kaj pozdravina e theme taj čerena svato lenca. 5 Ande savo god čher den, prvo phenen: 'Miro akale čherešče!' 6 Te avilo okote vareko dostojno palo tumaro miro, tumaro miro ačhela pe leste. A ako naj khonik dostojno tumaro miro boldelape tumende. 7 Kana aven ande varesosko čher, na nachen andar o čher ande aver čher, ačhen pe jek than han taj pijen sa so inkalen angle tumende. Kaj o radniko zaslužil piri počin." 8 Kana den ande savo gav taj primin tumen, han so ponudin tumen. 9 Sastaren e nasvalen save si ande godova gav taj phenen lende: Akaleja pašilo tumende e Devlesko carstvo! 10 A kana den ande varesavo gav taj či primin tumen, inkljen

pe lešče sokača thaj phenen: **11** Čak vi o praho andar tumaro gav, savo astardape pale amare pungre, khosas amendar sago o znako kaj o Del sudila tumende. Ali kava džanen: Pašilo tumende e Devlesko carstvo! **12** Phenav tumende: Ando des e sudosko majloče avela e themešče andar e Sodoma nego e themešče andar akava gav. **13** Teško tumende manušalen andar o gav Horazin! Teško tumende manušalen andar o gav Vitsaida! Kaj te e čudurja save dogodisajle tumende dogodisajle sas ando rumome gava o Tiro thaj o Sidon, e manuša andar godola gava več dumut obratisajlesas thaj bešlinesas ande hrapavo thaj neudbome drže ando praho sago znako palo pokajanje. **14** Ali e manušenje andar o gav Tiro thaj andar o Sidon po sudo avela majloče nego tumende. **15** Vi tumen manušalen andar o Kafarnaum! Zar džiko nebo avena vazdine? Džiko than kaj si e mule haradona kaj si o tunjariko thaj e jag. (Hadēs g86) **16** Pale godova phendas e učenikonende: "Ko tumende čhol kan, mande čhol kan. Ko tumen odbacil man odbacil, a ko man odbacil, odbacil okoles savo bičhalda man." **17** Kana e eftavardeš thaj duj učenikurja boldine pes bahtale phendine: "Gospode, čak vi e bilače duhurja pokorinpes angle amende ande čiro alav!" **18** A o Isus phendas lende: "Dikhlem e bendenje poglavica sar perel sar e munja andar o nebo. **19** Ake dijem tumen vlast te uštaven pe sapa thaj pe škorpionurja thaj pe sa e sila e dušmaješči thaj khanci čiči naškodila tumende. **20** Ali na raduin tumen kaj e bilače duhurja pokorinpe tumende, Ali raduin tumen zbog godova kaj si tumare alava ramome ande Devlesko svitak ando nebo." **21** Ande godova čas o Isus pherdo bah ando Sveto Duho phendas: "Slaviv tut, Dade, tut savo san Gospodari e nebosko thaj e phuvjako, kaj garadan čiro čačipe katar okola save smatrin pes mudre thaj umne, a objavisardan e ciknende. Ej Dade! Gajda tuče svidošajlo. **22** Mungro Dad sa dija man thaj khonik čiči džanel ko si o Čhavo, nego samo o Dad; niti ko si o Dad osim o Čhavo thaj okova kašče o Čhavo godova kamel te objavil." **23** Askal boldape ke učenikurja kana sas korkoro lenca thaj phendas lende: "Blago e manušenje save dičhen okova so tumare jakha dičhen! **24** Phenav tumende: But prorokurja thaj e carurja kamline te dičhen man thaj te ašunen man, ali čiči dikhline man thaj čiči ašundine man!" **25** Jekhvar uštilo jek sikavno e Mojsiješče zakonestar te probil e Isuse thaj phučas: "Sikavneja, so trubul te čerav te dobiv večno trajo?" (aiōnios g166) **26** A vo phendas lešče: "So ramol ando Mojsijesko zakono? So okote čitosardan?" **27** Askal o manuš phendas "Čumide e Gospode Devle čire saste ileja, čire saste dušava, čire saste snagasa čire saste godasa, thaj volisar čire pašutne sago kaj volis korkoro tut!" **28** Pe godova phendas lešče o Isus: "Lače phendan. Godova čer thaj avela tut večno trajo." **29** Ali vo lija te sikavelpe pravedno, thaj phuča e Isuse: "A ko si mungro pašutno?" **30** A o Isus phendas: "Varesosko manuš fuljelas andar o Jerusalem ando gav savo akhardolas Jerihon. Thaj astardine les e razbojnikurja. Von čhudine lestar e drže, mardineles thaj deletar. O manuš ačhilo te pašljol opaš mulo. **31** Slučajno godole dromesa nachelas varesosko židovsko rašaj, dikhlale thaj nakhlo gajda kaj zaobišardarda les. **32** A gajda vi o levito e rašajesko pomočniko: nakhlo kotar, dikhlale thaj nakhlo paše leste. **33** Varesosko putniko Samarijanco areslo džiči leste,

dikhla les, thaj sažalisajlo pe leste. **34** Avilo džiči leste thaj thoda e rane lešče e uljesa thaj e molasa thaj pačarda len. Thaj čhutale pe piro magarco, indardale ande gostijonica thaj pobrinisajlo pale leste. **35** Thejara o des inkalda duj rupune lovora, dija len e gostijoničarešče thaj phendas: 'Le sama pe leste. Ako so majbut potrošil, počinava tuče kana boldava man.'" **36** Askal o Isus phuča les: "So phenes, savo katar akala ponašisajlo sago pašutno prema okova saves astardine e razbojnikurja?" **37** A vo phendas: "Okova savo pomognisarda lešče." Pe godova o Isus phenda lešče: "Dža thaj vi tu čer gajda!" **38** Dok o Isus thaj lešče učenikurja gajda putuinias majdur prema o Jerusalem, dine ande varesosko gav. Okote sas varesavi manušnji savi akhardolas Marta, primisarda len ande piro čher. **39** A sas lat phen savi akhardolas Marija. Voj bešelas džiči ke Gospodešče pungre thaj ašunelas o alav lesko. **40** A e Marta sas but zauzmime godolesa kaj poslužilas. Voj avili leste thaj phendas: "Gospode! Zar čiči maris kaj mungri phen mukla man korkoro te posluživ? Phen lače te pomožil man." **41** A o Gospod phendas lače: "Marta, Marta! Na ha holji thaj uznemiritu pale but godova, **42** a samo jek si važno. E Marija godova svatisardas thaj godova čiči lava latar."

11 Jekhvar katar o Isus završisardas e molitvava, avilo džiči leste jek kane e učenikurja thaj phendas lešče: "Gospode, sikav men te molimen sago kaj o Jovano savo bolelas sikada pire učenikonem." **2** O Isus phendas lende: "Kana molin tumen, phenen: 'Dade amareja ando nebo! Neka avel sveto čiro alav! Neka avel čiro carstvo! **3** Mangro amaro deamen svako des! **4** Thaj jarto amende amare e bezeha, sago kaj amen jartosaras svakonešče ko sagrašil protiv amende thaj na de te peras ande kušnja!'" **5** Askal o Isus phendas lende: "Zamislín te džan ke tumaro drugari ande opaš e rjat thaj phenen lešče: 'Drugarina, deman udžile trin mangre. **6** Kaj avilo mungro drugari katar o drom, a naj man so te čhav angle leste te hal!' **7** A okova andral phenel lešče: 'Na dosadisar mande! O vudar si več phandado, a e čhavrorra si manca ando kreveto thaj soven. Naštik uštav te dav tut.' **8** Phenav tumende: Ako čiči ni uštel te deles kaj si lesko drugari, uštela te del les zbog godova kaj lešče drugare naj ladžavo te avel uporno. **9** Isto gajda phenav tumende: Manden thaj delape tumende! Roden thaj aračhena! Maren po vudar thaj putrelape tumende! **10** Kaj ko god mandel, primil. Ko rodel, aračhel. Ko marel po vudar, putrelpe lešče. **11** Savo dad maškar tumende kana o čhavro lesko mandel lestar mačho, del les umesto mačho sap? **12** Ili kana mandel angro, zar dela les škorpijono? **13** Ako tumen, vi ako sen bilače, džanen te den lače darurja tumare čhavrende, kozom majbut tumaro nebesko Dad dela Sveto Duho okolen save manden lestar!" **14** Jekhvar o Isus trada e bilače duho andar o manuš savo sas nemo. Kana inklijsto o bilačho duho, o nemo manuš počnisardas te čerel svato. Thaj o but o them divisajlo. **15** A varesave lendar phendine: "Vo tradel e bilače duhonen e Veelzevulešče silava, savo si e bendengo knezo." **16** A aver iskušisardine e Isuses gajda kaj rodenas lestar varesosko znako andar o nebo kaj o Del bičhalda les. **17** Ali o Isus džangla lende gndimata thaj phendas lende: "Ako e manuša andar isto carstvo borin pes maškar peste von uniština piro carstvo. Vi ako e familijače članurja borinpes

maškar pende, uniština piri familija. **18** Ako si o beng ande peste podelime, sar ačhela lesko carstvo? A tumen phenen kaj me e Veelvulešče silava tradav e bilače duhonen andar e manuša. **19** Ako me e Veelvulešče silava tradav e bilače duhonen andar e manuša, kašče silava askal tumare učenikurja traden len? Gajda von korkoro dokazina kaj najsen ando pravo. **20** Ali ako me e Devlešče silava tradav e bilače duhonen, čačes avilo tumende o carstvo e Devlesko." **21** O Isus još phendas: "Džikaj god o zuralo manuš, lače naoružime, arachel piro čher, lesko barvalipe si sigurno. **22** Ali te avel o majzuralo lestar, svladila les thaj otmil lešče sa lesko oružije ande savo uzdilaspe, a o pleno razdelila." **23** Zato ko naj manca protiv mande si. Thaj ko manca či čidel, rspil. **24** Askal o Isus phendas: "Kana o bilačo duho inkijel andar o manuš, lutil pe puste thana thaj rodel pešče than kaj šaj te odmoril pes. A kana či arachel o than, phenel: 'Boldava man ande mungro čher, ando manuš andar savo inkijstem.' **25** Thaj kana areslo o bilačo duho arakhlas e manuše savo si sago o čučo čher, šlado thaj lačhardo. **26** Askal džal thaj lel pesa efa aver duhurja, majgore lestar thaj del andre thaj okote nastaniipe. Po krajo godole manušešče avela majgore nego kaj sas lešče po početko." **27** Dok o Isus godova phenelas, varesošči manušnji kaj sas maškar o but o them čhutas muj: "Blagoslovime o di čire dejako savo inđardatu thaj e čuča save pilan!" **28** O Isus phendas: "Još majblagoslovime si okova savo ašunel o alav e Devlesko thaj ačhel pačivalo!" **29** A vo phenda lače: "Tumen manušalen save train ande akaja vrjama sen bilače manuša. Tumen roden znako. Ali aver znako či delape tumende osim e čudurja save o Del čerdas palo Jona. **30** Kaj okova so sas e Jonasa sas znako e manušende save trainas ando gav savo akhardolas Niniva, ande savo o Del bičhalda les. Gajda okova so manca dogodilape avela znako kaj man, e Čhave e Manušešče, o Del bičhaldas akale themešče. **31** Po đes kana avela e Devlesko sudo, e carica savi dumut vladilas e južno phujava, savi akhardolas Saba, uštela thaj osudila e manušen save si ades džude. Kaj dadural avili te ašunel e care Solomone savo sas zurale mudro, a akate si vareko majbaro vi katar o Solomon, a tumen či kamen te čhon kan leste!" **32** E manuša save majsigo trainas ando gav savo akhardolas Niniva, uštena po đes kana avela e Devlesko sudo thaj osudina e manušen save akana train. Kaj von pokaisajle kana o Jona propovedilas, a ake, akate si vareko majbaro katar o Jona, a tumen još či pokaisajle!" **33** O Isus majdur sikavelas: "Khonik či del jag o stenko te čhol les po garado than, niti tale korpa, nego po čirako te okola kaj den andre dičhen o svetlo. **34** Čiri jak si stenko čire telošče. Kana si čiri jak sasti, sasto čiro telo si ando svetlost. Ali, ako si čiri jak nasvali, čiro telo si ande tama. **35** Zato le sama te okova so gndis kaj si ande tute svetlost naj li tama. **36** Ako si sasto čiro telo osvetlime thaj ni cara tama naj ande tute, askal sasto aveja prosvetlime, sago kana o stenko pire svetlosa osvetlil tut." **37** Kana o Isus dija gata o svato, avilo leste varesavo fariseji thaj akharda les ande piro čher te hal. Vo dija andre thaj lijas than pale sinija. **38** Kana godova dikhlas o farisej, začudisajlo kaj o Isus bešlo pale sinija majsigo nego so thodas pire vas sago kaj trubujas prema e židovengo običaj. **39** A o Gospod phendas lešče: "Tumen e fariseja gadiči

trudin tumen te thoven tumaro tahtaj thaj o čaro avrjal, a andral sen pherde pohlepe thaj e bilačhipe. **40** Bi godavalen! Naj li o Del okova kaj stvorisardas e manušes thaj pindžarel les andral sago vi avrjal? **41** Zato den okova so si andral andar e tahta thaj andar e čare so handžvale inčaren samo pale tumende, okolende savende si majpotrebno sago milostinja thaj saste avena čiste andral thaj vi avrjal. **42** Ali teško tumende, farisejalen! Kaj den deš posto katar sa e začinurja thaj katar o povrće, a či marin pale pravda e manušendi thaj pale ljubav e Devlešči so si majvažno. Trubun te den deš posto, ali či troman te zanemarin majvažne stvarja andar o zakono. **43** Jao tumende farisejalen! Kaj volin te bešen pe prve thana ande sinagoge thaj te e manuša pozdravin tumen pe javne thana. **44** Teško tumende farisejalen kaj sen sago e limorja, save naj obeležime, pe save e manuša phirena, a či džanen kaj si okote o limori thaj postain duhovno melale!" **45** Askal varesosko katar e sikavne e Mojsiješče zakonestar phendas e Isusešče: "Sikavneja, dok gajda phenes, vi amen vredos." **46** A o Isus phendas: "Jao vi tumende, sikavnalen e Mojsiješče zakonestar! Kaj čhon pe manuša o pharipe gajda kaj den len pravilo save naštik te inđaren, a tumen korkoro ni e najesa či mrdnon te pomognin lende te inđaren godova pharipe. **47** Teško tumende, kaj vazden e prorokonende spomenikurja, a tumare pradada mudardine len. **48** Godolesa kaj či train so e prorokurja sikavenas svedočin kaj odobrin okova so čerdine tumare pradada: von mudardine len, a tumen spomenikurja vazden lende! **49** Zato vi o Del mudro phendas: 'Bičhalava lende e prorokonen thaj e apostolen. Varesaven lendar mudarena, a varesaven pragonina.' **50** Zato tumaro naraštaj smatrilape došlo palo rat kaj sas čhordo e prorokonengo katar o postanko e themesko, **51** katar o rat e prvo prorokosko džiko rat e poslednjo prorokosko, e Aveljesko dži ko rat e Zaharijasko, savo sas mudardo maškar o žrtveniko thaj o svetište. Ej phenav tumende, kaj rodelape o računo katar akaja generacija tumaro naraštaj avela odgovorno pale godova rat savo sas čhordo! **52** Jao tumende, sikavnalen e Mojsiješče zakonestar! Kaj line e čija katar o džanglipe pale Devlesko carstvo thaj garadine katar e manuša. Korkoro či den andre ando carstvo, a či mučen te den andre okola save kamen te den." **53** Kana o Isus inklijsto okotar, e sikavne e Mojsiješče zakonestar thaj e fariseja počnisardine zurale te holjavon pe leste thaj navalisardine pe leste te phučen les but vareso. **54** Von dičhenas te astaren les ande varesavo pogrešno alav sar optužisardinesas les.

12 Askal čidape majbut milje manuša, gajda kaj jek avrešče uštavenas e pungre. Ali o Isus prvo phendas pire učenikonende: "Len tumen sama kaj o farisejsko licemerje buljol sago o kvasco savo šukljarel sasto humer. **2** Kaj avel e vrjama kana sa so si garado avela arakhado thaj sa so si tajno ašundola angle savorende. **3** Zato, sa so phendine ande tama ašundola po svetlo thaj sa so phendine varekašče po kan ande sobe, katar e krovurja propovedilape." **4** O Isus nastavisardas: "Phenav tumende mungre drugarende na daran katar okola save šaj te mudaren samo o telo, a pale godova naštik čeren tumende khandči. **5** Ali phenava tumende kastar trubun te daran:

daran katar o Del savo, šaj lel o trajo thaj askal čudel les ando pakao. Lestar daran! (Geenna g1067) 6 Pa či li bičinenpe pandž čiriklja pale samo duj lovora? Pa palem ni ječe lendar o Del či bistrel. 7 A tumende si svako bal po šoro đinado. Zato na daran! Kaj sen e Devlešće majvredne nego but e čiriklja!" 8 "Ko akate pe phuv anglo them priznajil kaj pripadil mande, pale leste me o Čhavo e Manušesko phenava, angle andelurja e Devlešće kaj pripadil mande. 9 Ali okova savo odreknilpe mandar angle manuša akate pe phuv, gajda vi me odreknivaman lestar angle andelurja e Devlešće. 10 Ali phenav tumende ko mothol vareso protiv o Čhavo e Manušesko, jartolape lešće. Ali okolešće ko hullil po Sveto Duho, či jartolape lešće. 11 A kana anena tumen po sudo thaj ande sinagoge, angle poglavarja thaj angle vlast, na vodin briga so phenena te branin tumen! 12 Kaj o Sveto Duho ande godova časov sika vela tumen so te phenen." 13 Vareko maškar o them phendas lešće: "Sikavneja, phen mungre phralešće te podelil manca so muklas amende amaro dad." 14 Pe godova o Isus phendas lešće: "Manušėja, ko čhuta man te avav tumaro sudco ili deliv maškar tumende?" 15 Askal phendas savorende: "Len tumen majdur katar svako pohlepa, kaj o čačo trajo či avel katar okova so si tumen." 16 Askal o Isus phendas lende akaja usporedba: "Varesave barvale manušešće e phuv but bijanda 17 thaj ačhilo te gndil ande peste: 'So te čerav? Kaj najman kaj te čhav sa akava so bijanda mande e phuv.' 18 Thaj phendas: 'Ake so čerava! Haravava mungre žitnice thaj vazdava majbare thaj okote čhava sa mungro điv thaj mungro lačhipe. 19 Askal phenava korkoro mande ake situ ande zalih e but lačhipe pale but e brš kaj aven. Dušo mungrije, akana odmoritu, ha, pi thaj veselitu!' 20 Ali o Del phendas lešće: 'Bigodavereja! Već arjat mereja! A sa so čidan, kasko avela?' 21 Gajda avela okoleja kaj čidel pešće barvalipe, a či čidel o barvalipe savo si vredno ande Devlešće jakha." 22 Askal o Isus phendas pire učenikonende: "Zato phenav tumende, na daran pale tumaro trajo so hana, ni palo telo so lena pe tumende. 23 Kaj o trajo si majvredno katar o habe, a o telo katar e drze. 24 Dičhen pe gavranurja! Niti sadin niti čiden, naj len spremište ni žitnice, thaj tumaro Dad nebesko pravarel len. Kozom sen tumen majvredne nego e čiriklja! 25 A ko tumendar šaj e brigenca te lundarel piro trajo samo pale jek đes? 26 Dakle, ako tumen naštik čeren ni okova so si majcara, sostar askal stalno han holji pale sa aver? 27 Lače dičhen e divlje luluđa sar barjon! Či trudinpe niti suven pešće drze. A phenav tumende kaj ni o caro Solomon ande sa piro barvalipe či indarelas pe peste gajda šukar drze sago akala divlje luluđa. 28 Ako o Del gajda šukar furjarel e poljsko čar, savi ades si, a već thejara čudelp e ando bov te phabon, kozom majbut šukar furjarela tumen. Tumen cara pačivalen! 29 Zato vi tumen na samo gndisaren pe godova dali situmen dosta te han thaj te pijen. Na uznemirin tumen zbog godova! 30 Sa godova roden e manuša save či pindžaren e Devles. Tumaro nebesko Dad džanel kaj sa godova trubul tumen. 31 Nego roden e Devlesko carstvo, a sa godova nadodaila pe tumende! 32 Na dara mungro cikno stado! Kaj si e volja tumare Dadešći te del tumen o Carstvo. 33 Bičinen okova so situmen thaj e love den e čorende! Gajda čidena tumende trjaste save či phurjon thaj barvalipe savo či propadnila, večno blago savo si ando

nebo kaj o čor či avel thaj kaj o moljco či halales. 34 Zato, kaj si čiro barvalipe, okote avela vi čiro ilo." 35 O Isus phendas lende vi akava: "Aven spremne te služin thaj tumare stenkurja neka phabon. 36 Aven sago okola kaj ažučaren pire gospodare kana boldelp e andar e svaturja te odma putren lešće čim arese thaj marel po vudar, 37 Blago o kole slugonende saven o gospodari, kana avela, arachel džungade! Čačes phenav tumende, kaj korkoro o gospodari čhola len pale sinija te bešen thaj čhola pe peste o keceljko, te poslužil len. 38 O gospodari šaj te boldelp e ande opaš e rjat ili ande zora a blago e slugende saven o gospodari arachela kaj si još džungade thaj ažučaren len. 39 Ali akava džanen: te o domačino džanglas ande savo časov avela o čor, či muklas te o čor provalil ande lesko čer. 40 Vi tumen aven spremne, kaj me, o Čhavo e Manušesko, avava ando časov kana či očekuina man." 41 Pe godova o Petar phendas: "Gospode, phenes li godoja usporedba samo pale amende ili vi pale savorende?" 42 A o Gospod Isus phendas: "Ko si okova verno thaj razumno upravniko saves o gospodari čhola te vladil pe lešće sluge thaj te del len habe ande pravo vrjama? 43 Blago godole slugašće saves lesko gospodari, kana avela, arachel kaj čerel gajda. 44 Čačes, phenav tumende, o gospodari čhola godole slugone te upravljil lešće saste barvalipeja. 45 Ali ako godova sluga phenel ande piro ilo: 'Mungro gospodari či avela gajda sigov thaj ačhel te marel e slugonen thaj e sluškinjen, te hal, te pijel thaj te matol, 46 avela lesko gospodari ande godova đes kana vo či očekuil thaj ando časov kana vo či ni džanel, thaj strogo kaznila les thaj odredila lesko than maškar okola save či pačan, 47 O sluga savo pindžarel e volja pire gospodarišći, a khančiči čerdas te pripravilpe pale vrjama kana boldelape lesko gospodari, avela strogo kaznime. 48 A okova sluga kaj či džanglas e gospodarešći volja, a čerda vareso so zaslužil kazna, cara avela mardo. A katar okola kašće but dijas lendar majbut vi rodela. Okolestar kašće si but poverime lestar but vi rodelape." 49 Askal o Isus phendas: "Me avilem te čhudav jag e sudošći pe phuv! Sar volisardemas te već počnisardas te phabol! 50 Ali majsigo trubul te pretrpiv e muke thaj o smrto, zuales si mande pharo dok godova či avel gata! 51 Gndisaren kaj me avilem te anav miro pe phuv maškar o them? Nisar. Avilem te anav razdor. 52 Kaj katar akana e familija ršpilape: trin džene avena pe mungri rig, a aver duj protiv ili duj pe mungri rig, a trin protiv mande. 53 Boldelape o dad protiv o čhavo, thaj o čhavo protiv o dad, e dej protiv e čhej, thaj e čhej protiv e dej, e sokra protiv e bori thaj e bori protiv e sokra." 54 A e bute themešće o Isus phendas: "Kana dičhen kaj o kalo oblako avel katar o zapad, odma phenen: 'Dela o bršnd!' Thaj gajda si. 55 Kana dičhen kaj phurdel e balval katar e pustinja po jugo, phenen: 'Avela tati vrjama', thaj gajda avela. 56 Licemerja! Džanen te prosudisaren o izgled e nebosko thaj e phuvjako. Sar askal či pindžaren mungre znakurja save trubunesas te pindžaren! 57 Tumen korkoro trubunesas te pindžaren so si ispravno! 58 Sago vi ako vareko prl tumen zbog o dugo savo či počindine thaj kamel te indarel tumen po sudo, još e dromesa den sa tumendar te e nagodbasa rešin tumen lestar, te či inkalel tumen anglo sudo. O sudco dela tumen ko stražari, a o stražari

čudela tumen ande tamnica. 59 Phenav tuče: či inkljeja kotar dok či počines sa so san uždile džiko poslednjo lovoro."

13 Askal aviline varesave manuša thaj phendine e Isusešče kaj o Pilato savo sas rimsko upravniko dijias naredba te mudarenpe varesave manuša andar e Galileja. Thaj sas mudarde ando jerusalimsko Hramo dok anenas e žrtve. 2 O Isus phendas lende: "Dali si godova dokaz kaj godola Galilejcurja save nasradisardine sas majbut bezehale katar aver Galilejcurja? 3 Nisar! Phenav tumenđe: vi tumen gajda avena duhovno hasarde ako či obratin tumen ko Del! 4 Ili gndin kaj okola dešuohto, pe save haradili e Siloamsko kula thaj mudarda len sas majbut bezehale katar sa e manuša save trainas ando Jerusolim? 5 Nisar! Phenav tumenđe: vi tumen gajda avena duhovno hasarde ako či obratin tumen ko Del." 6 Askal o Isus phendas lende akaja usporedba: "Varesave manuše sas zasadime smokva ande lesko vinograd. Avelas te rodol plodo pe late, ali či arakhla. 7 Zato phendas e vinogradarešče: 'Ake, več trin brš avav thaj rodav plodo pe akaja smokva thaj či arakhav les. Čin lat. Sostar te crpil e phuv?' 8 A o vinogradari phendas lešče: 'Gospodarina, mukla još akava brš, a me hanavava oko late thaj čhava oko late o štalsko gunoj. 9 Možda ipak pe okova brš bijanel. A ako či bijanel askal čhineja lat.'" 10 Jek savato dok o Isus sikavelas ande jek sinagoga. 11 Okote sas varesavi manušnji savi dešuohto brš sas grbavo thaj naštik uspravilaspe. Ande late sas o bilačo duho savo čerelas te avel nasvali. 12 Kana o Isus dikhlala, akhardala peste thaj phendas: "Manušnjije, oslobodime san katar čiro nasvalipe!" 13 Thaj čhuta pire vas pe late, a voj odma uspravisajli thaj počnisarda te slavil e Devle. 14 A okova savo sas vođa ande sinagoga holjajlo kaj o Isus sastardas ando savato, thaj phendas e themešče: "Šov si des ando kurko kana trubul te čerelpe buči! Ande godola đesa aven thaj saston, a na ande savatosko đes!" 15 O Gospod askal phendas lešče: "Licemerja! Vi tumen čeren buči savatone. Zar či svako tumendar savatone odrešil pire guruve ili margarco katar e jasle thaj indare les po paj te napoil les? 16 Naj li vi voj čhej andar e Avraamesko plemeno, savja o Sotona phangla več dešuohto brš, či li trubujasas vi lat o Del te odrešil katar godova nasvalipe savo si lače okurja ande savatosko đes?" 17 Pe godova sa lešče protivnikurja ladžajle, a sa aver raduisajle e škar delende save o Isus čerdas. 18 Pale godova o Isus phendas: "Sova si slično e Devlesko carstvo? Sova te usporedisarav les? 19 Slično si e gorušače zrnosa savo si zurale cikno, kana o manuš lel les thaj čhude les ande piri bar. Barjol thaj čerdol ando kaš thaj e čiriklja čidenpe thaj čeren gnezdurja ande lešče ranja." 20 Thaj palem phučla len: "Sova te usporediv e Devlesko carstvo? 21 Vo si sago o kvasco savo lel e manušnji thaj šukljarel les ando but aro, dok sa či vazdelpe." 22 Gajda o Isus načhelas kroz e gava thaj kroz e varošice, sikavelas thaj putuilas ando Jerusolim. 23 Askal vareko phendas lešče: "Gospode, dali si cara okola kaj spasinpe?" A o Isus phendas lende: 24 "O vudar nebosko si usko. Trudin tumen te den andre kroz leste, kaj phenav tumende, but rodena te den kroz leste, ali naštik dena. 25 Kana o gospodari e čheresko zaključil o vudar avela prekasno. Askal ačhena avri marena

po vudar thaj phenena: 'Gospode, putar amende!' Vo phenela tumende: 'Či džanan ko sen, ni katar sen.' 26 Askal počnina te phenen: 'Pa amen tusa halam thaj pilam, a tu sikavejas pe amare sokača!' 27 A vo phenela tumende: 'Či džanan ko sen. Džantar mandar savora save nepravda čeren!' 28 okote avela o roipe thaj o škrippe e dandenca kaj avena gajda holjarike kana dičhena e Avraame, e Isako, e Jakove thaj sa e prorokonen ande Devlesko carstvo, a tumen avena čhudine avri. 29 Askal avela o but o them katar o istok thaj katar o zapad, katar o severo thaj katar o jugo thaj bešena pale sinija ande Devlesko carstvo. 30 Thaj dik, okola save si akana prve askal avena pe poslednjo than, a okolen save akate smatrin kaj si poslednje avena majbare." 31 Ande godova časo aviline varesave fariseja thaj phendine e Isusešče: "Inklji thaj džatar akatar, kaj o caro Irod kamel te mudarel tut." 32 A o Isus phendas lende: "Džan thaj phenen godole lisačače: 'Ake, tradav e bilače duhonen thaj sastarav ađes thaj thejara, thaj trito đes avava gata.' 33 Ali ađes, thejara thaj overthara moraš te nastaviv o drom, kaj valda e prorokurja naštik aven mudarde avrjal o Jerusolim. 34 Jeruslime, Jeruslime, savo mudares e prorokonen thaj čhudes e bara džiko smrto pe okola save si e Devlestar bičhalde tuče! Kozom drom lijem te čidav čire čhavren, sago e kvočka savi čidel pire pujen tale pešče phaka, ali tumen či kamline! 35 Ake akana, tumaro čer avela pusto! Thaj phenav tumende, či dičhena man dok či avel o časo kana phenena: 'Blagoslovime o kova savo avel ando alav e Gospodesko!'"

14 Jek savato avilo o Isus ando čer ke jek vođa e farisejengo te hal lesa. Okola save sas okote lače lenas sama pe leste so čerela. 2 Kaj pojavisajlo anglo Isus varesavo manuš savo sas nasvalo gajda kaj sas les paj thaj šuljolas lestar. 3 Pe godova o Isus phučla e sikavne e Mojsiješče zakonestar thaj e farisejen: "Dali si muklino prema e Mojsijsko zakono te savatone sastarelpe o manuš ili naj?" 4 A von khanci či phendine. Askal o Isus čhuta pire vas po nasvalo manuš, sastardale thaj phendas lešče kaj šaj džaltar. 5 A o Isus phendas: "Ko tumendar savatone či čerel buči? Ako varekašče tumendar o čhavro ili o guruv perel ande haing, zar či odma inkalena les?" 6 Pe godova naslen so te phenen. 7 Kana o Isus dikhlas sar okola kaj si akharde pe gozba len pešče prve thana te bešen, phendas lende e usporedba: 8 "Kana vareko akharel tut pe svaturja, na beš po prvo than kaj so ako si akhardo vareko ko si majvažno tutar? 9 Te či o domačino savo akhardas tut thaj vi les phenela tuče: 'Ušti thaj de o than okole manušešče.' Askal ladžavoja, ušteja thaj bešeja po paluno than. 10 Nego kana vareko akharel tut dža thaj beš pe paluno than, thaj kana avela okova kaj akharda tut, phenel tuče: 'Drugarina pripremisardem tuče majlačho than!' Askal aveja počastime angle sa save si akharde. 11 Kaj, svako ko korkoro pes uzvisil, avela ponizime, a ko korkoro pes ponizil, avela uzvisime." 12 A askal o Isus bolda pes ko domačino thaj phendas lešče: "Kana čeres habe ili večera, na akhar čire drugaren, ni čire phralen, ni čire familija, ni čire barvale komšijen, te či vi von možda tut akhardinesas thaj pe akava način boldinesas tuče. 13 Nego kana čeres gozba akhar e čeren, sakaten, banden, thaj koren. 14 Kaj len naj sova te bolden tuče. Gajda aveja blagoslovime kaj o Del pale godova

nagradila tut kana vo vaskrsnila e pravedne manušen andar e mule.' 15 Kana godova ašunda jek katar e manuša pale sinija, phendas e Isusešče: "Blago okolešče savo hala ande Devlesko carstvo!" 16 A o Isus phendas lešče: "Varesosko manuš čerda bari večera thaj akhardas e but e themes. 17 Kana e večera sas gata, bičhaldas e sluga te phenel e gostonende: 'Sa si gata. Aven!' 18 A von jek pale avreste phendine kaj naštik te aven. O prvo phendas lešče: 'Čindem njiva thaj trubul te džav te dikhavla. Moliv tut, jartosar man ke godova manuš.' 19 Aver phendas: 'Čindem deš guruva, thaj trubul te džav te isprobit len dali si lače. Moliv tut, jartosar man ke godova manuš.' 20 O trito phendas: 'Upravo ženisajem thaj zato naštik te avav.' 21 O sluga boldape thaj javisarda godova pire gospodarešče. Askal o gospodari holjajlo thaj phendas e slugašče: 'Inklji brzo pe sokača e gavešče thaj an akaring e čoren, sakaten, koren thaj e banden.' 22 Kana o sluga gajda čerdas, javisardas e Gospodarešče: 'Gospodarina, čerdo si so phendan thaj još si than.' 23 O gospodari phendas e slugašče: 'Inklji pe droma avrajl o gav thaj trade len te aven te pherdol mungro čere e themesa. 24 Kaj phenav tumende: Ni jek katar okola manušava save sas majsigo akharde či hana ni zalogaj katar e gozba savi čerdem.'" 25 E Isuseja putuila o silno them. O Isus boldape thaj phendas lende: 26 "Ako vareko kamel te avel mungro učeniko, moraš te volil man majbut nego pire dade, deja, romnja, čhavren, phralen, phejen, pa majbut vi katar piro trajo. Inače naštik avel mungro učeniko! 27 Ko či lel piro trušul thaj či džal pale mande thaj naj spremno te merel pale mande, naštik avel mungro učeniko! 28 Kaj khonik tumendar, kana kamel te sagradil e kula, či prvo bešel thaj proračunil e troškurja te dičhel dali si les sova te završil. 29 Inače, šaj dogodisajlo sas lešče te uspil samo te čhol o temelji thaj naj les dosta love te završil, a askal savora save godova dikhlinesas mardinesas muj lestar 30 thaj phenena: 'Akava manuš počnisarda te gradil, a naštik završil!' 31 Ili savo caro teljardasas ando rato aver caronenca, a te majsigo či bešel thaj gndil dali šaj pire deš milje vojnikonenca te svladil okoles savo avel pe leste pire biš milje vojnikonenca? 32 Ako procenil kaj naštik te svladil len, bičhalela pire manušen te roden miro dok si lende protivnikurja još dur po drom. 33 Zato khonikal naštik postanil mungro učeniko savo či mučel sa so si les zbog mande." 34 Askal o Isus još phendas lende: "O lon si lačo. Ali ako o lon naj londo, sova askal londarelape? 35 O bilondo lon naj lačo ni pale phuv, ni palo gnoište, nego samo te čhudel pes. Ašunen kana več situmen kan!"

15 Oko o Isus čidape e but e carinikurja thaj e bare bezehale manuša te ašunen les sar sikavel. 2 Zato e fariseja thaj sikavne e Mojsiješče zakonestar mrmrljinas: "Družilpe e bezehalenca thaj još čak vi hal lenca!" 3 Pe godova o Isus phendas lende akaja usporedba: 4 "Ko tumendar, ako si les šel bakhre thaj hasarel ječe či mučela okolen injavardeš thajinja ande divljina, thaj či delosas te rodel godole ječe dok či arachel les? 5 A kana arachel les, pherdo bah čhol les pe dume 6 thaj boldel les čere thaj čim aresele čere akharel pire komšijen thaj pire drugaren thaj phenel lende: 'Raduin tumen manca! Arakhlem mungre hasarde bakhres.' 7 Phenav tumende, gajda

savora ando nebo avena majbahtale pale jek bezehalo manuš savo obratilpe e Devlešče nego pale injavardeš thajinja save gndin kaj si pravednikurja thaj kaj či trubun te obratines ko Del." 8 O Isus phendas lende: "Savi godoja manušnji, ako si lat deš rupa thaj jek hasarel, či del jag o stenko, lače šlavel o čer thaj rodel dok či arachel les? 9 A kana arachel les, akharel pire komšinice thaj pire drugaricen thaj phenel lende: 'Raduin tumen manca! Arakhlem o rup savo hasardem.' 10 Phenav tumende, kaj gajda e Devlešče anđelurja raduinape pele jek bezehalo savo obratilpe." 11 Thaj o Isus nastavisarda te čerel savto: "Varesave manuše sas duj čhave. 12 O majterno phenda pire dadešče: 'Dade, deman akana mungro naslestvo savo pripadil mande.' Thaj o dad podelisarda o barvalipe. 13 Kana nakhline varesave đesa o majterno čhavo čidas sa piro thaj otputuisarda ande dur phuv thaj okote potrošisarda sa piro barvalipe pire bilače trajosa. 14 Kana potrošisarda sa, dija e bari bok ande godoja phuv, thaj nas les so te hal. 15 Askal delo thaj zaposlisajlo sago sluga ke jek manuš ande godoja phuv thaj čarjarelas lešče balen. 16 O čhavo sas gajda bokhalo kaj rado halasas vi e ljuske katar e maune save hanas e bale, ali khonikal či delas len lešče. 17 Kana napokon avilo peste, phendas: Ke mungro dad e najamniconen si habe gači kaj uvek vi ačhel, a me akate merav bokhatar! 18 Uštava, teljarava ke mungro dad thaj phenava lešče: 'Dade, sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Del ando nebo! 19 Najsem majbut dostojno te akharama čire čhavesa. Primima sago ječe katar čire najamnikurja.' 20 Uštalo thaj teljarda ke piro dad. Dok sas još dur katar piro čer, lesko dad dikhla les dok sas još po drom thaj sažalisajlo pe leste thaj prastajas angle leste, dijales mrtiko thaj čumida les. 21 A o čhavo phendas lešče: 'Dade, sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Del! Najsem majbut dostojno te akharama čire čhavesa.' 22 A o dad phenda e slugende: 'Brzo inkalen e majšukar haljina thaj den pe leste! Čhon lešče e angrušči po naj thaj e sandale pe lešče pungre! 23 Anen e majthule guruve thaj denle čhurjasa, pa te pogostime thaj te veselime. 24 Kaj, akava mungro čhavo sas mulo thaj akana boldape ando trajo, hasardo sas thaj akana arakhadilo! Thaj počnisardine te veselince. 25 Pale godoja vřjama lesko majpurano čhavo čerelas buči ande njive. A kana boldape thaj sas več paše, andar o čer ašundolas e muzika thaj o čhelipe. 26 Pa akhardas ječe slugo te phučel so si godova. 27 A o sluga phendas: 'Boldape čiro phral thaj čiro dad dija čhurjasa e thule guruve te proslavil kaj lesko čhavo boldape džudo thaj sasto.' 28 O majpurano phral holjajlo thaj či kamlu te del andre. Askal o dad inkljisto thaj počnisarda te molil les te del andre. 29 A vo phendas pire dadešče: 'Me ake gači brš služiv sago robo tuče thaj nikada či obisardem te čerav so phendan mande, a tu nikada ni jarco či dijan man te provelselima mungre drugarenca. 30 A kana avilo kava čiro čhavo savo e kurvenca haljarda sa čiro barvalipe, tu dijan lešče čhurjasa majthule guruve.' 31 Pe godova o dad lesko phendas lešče: 'Čhaveja, tu san uvek manca thaj sa mungro vi čiro si. 32 Ali trubul te radujimen thaj veselimen kaj akava čiro phral sas mulo thaj akana bolda pes ando trajo, hasardo thaj arakhadilo!"

16 O Isus askal phenda pire učenikonende e usporedba: "Sas varesavo barvalo manuš saves sas upravitelj saves

e manuš prnas kaj ršpil o barvalipe pire gospodaresko. 2 O barvalo manuš akharda pire upravitelj thaj phendas lešče: 'So godova ašunav pale tute? Sikav mande o računo kaj ramosardan sar vodijas e briga pale mungro barvalipe zato kaj majbut naštik aves mungro upravitelj!' 3 Pe godova o baro sluga phendas ande peste: 'So te čerav kana mungro gospodari či del više te čerav buči pale leste? Te džav te hanavav najman snaga. Te prosiv? Ladžavo si mande. 4 Džanav so čeraval! Thaj kana gajda čerava e manuš lačhe primina man ande pire čera, kana majbut či avava e gospodaresko upravitelj.' 5 Askal akhardas ječe po ječe katar o okola save sas udžile lešče gospodareske. Thaj phuča e prvo manuše savo sas udžile: 'Kozom san udžile mungre gospodaresče?' 6 'Šel bačve maslinsko zetino', phendas o kova savo sas udžile. A o baro sluga phendas lešče: 'Le čiro računo beš thaj odma ramosar pandžvardeš.' 7 Pale godova phendas e aver manušešče: 'A tu, kozom san tu udžile?' 'Šel mere div.' Phendas vi lešče: 'Le čiro računo thaj ramosar pe ohtovardeš.' 8 Thaj o gospodari pohvalisarda e bilačhe upravitelje kaj sas snalažljivo. Kaj e manušaka themešče majsnalažljivo postupin prema okola save si lende slične, nego e manušaka katar o svetlost. (aiōn g165) 9 A me phenav tumende, steknin tumende drugaren gajda kaj ispravno koristin akale themesko barvalipe thaj kana o barvalipe majbut či avela korisno o Del primila tumen ande večne stanurja ando nebo. (aiōnios g166) 10 Ako šaj pačas e manušešče ande cikne buča, askal šaj pačas lešče vi ande bare buča thaj ako naštik pačas e manušešče ande cikne buča askal naštik pačas lešče ni ande bare buča. 11 Ako naj senas pačivale ande e themesko barvalipe, sar o Del poverila tumende duhovno barvalipe te upravin lesa? 12 Thaj ako ande averesko barvalipe naj senas pačivale, sar o Del dela tumen tumaro? 13 Ni jek sluga naštik robuil duje gospodarenđe ande isto vrjama. Kaj ječe mrzala, a averes volila; ili ječešče avela pačivalo a avres prezirila. Naštik služin e Devlešče thaj e barvalipešče ande isto vrjama.' 14 Sa gadava ašundine e fariseja save sas pohlepne pale love thaj marenas muj katar o Isus. 15 A o Isus phendas lende: "Tumen čeren tumen kaj sen pravedne anglo them, ali džanel o Del tumare ile. Kaj so e manušaka smatrin vredno, e Devlešče grjacolpe." 16 Askal o Isus phenda lende: "E Mojsijsko zakono thaj e knjige save ramosardine e purane prorokurja važinas sa dok či avilo o Jovano savo bolelas, a katar askal navestilaspe e Bahtali nevimata palo carstvo e Devlesko. Thaj katar askal nagovorisarar savoren te den ande Devlesko carstvo. 17 Ali godova či značil kaj e Mojsijsko zakon majbut či vredil kaj majloče nestanila o nebo thaj e phuv, nego te propadnil jek tačkica andar o zakono. 18 Sago kaj ramol ando zakon: svako ko rastavilpe katar piri romnji thaj lel avrja, čerel preljub; thaj ko oženilpe e romnjasa savi si rastanime, preljub čerel." 19 Askal o Isus nastavisarda: "Sas varesosko barvalo manuš, savo lelas pe peste majšukar thaj majkuč drže, trailas svako des raikane thaj veselilaspe. 20 A angle lesko vudar pašljolas varesavo čoro manuš savo sas sa ande čirurja. Lesko alav sas Lazar, 21 thaj čeznilas samo te čaljol e pruškenca save perenas katar e barvalešči sinija. Dok gajda pašljolas avenas e džučhela thaj čarnas e čirurja pe leste. 22 A kana

mulo o čoro, e andelurja indardine les ande Avramešče angalja. Pale godova mulo vi o barvalo manuš, thaj prahosardine les. 23 A lešči duša deli po than kaj si e mule, thaj dok sas ande bare muke vazda pire jakha thaj dadural dikhlas e Lazare ande Avramešče angalja. (Hadēs g86) 24 Thaj čutas muj: 'Dade Avraame, smiluitu mande thaj bičhal e Lazare te umočil piro naj ando paj thaj šudrjarel mungri čhib kaj zurales mučiman ande akava plameno.' 25 Pe godova phendas o Avram: 'Detut godi, čhaveja, kaj tu pale čiro trajo primisardan čiro lačhipe, a gajda vi o Lazar piro bilačhipe. Akana vo akate tešilpe, a tu mučistu. 26 Osim godova, maškar amende thaj tumende si bari provalija thaj vi okola save kamlinesas naštik načnen okotar akaring, niti akatar okoring.' 27 Pe godova o barvalo manuš phendas: 'Moliv tut askal, dade, bičhal e Lazare ando čer mungre dadesko. 28 Kaj siman pandž phral pa neka džal thaj upozoril len te na vi von aven akaring ande kava than e mukengo.' 29 A o Avram phendas lešče: 'Opominl len o Mojsija thaj e prorokurja ande piri zapisurja. Neka čiton thaj čhon kan lende.' 30 A vo phendas: 'O na, dade Avraame! Nego te avilo lende vareko andar e mule, obratinape.' 31 A vo phendas lešče: 'Ako či ašunen e Mojsija thaj e prorokonen, či pačana sa vi te uštel thaj avel lende vareko andar e mule.'"

17 O Isus phendas pire učenikonende: "O iskušnje moraš te avel, ali teško e manušešče kroz savo avel o iskušnje. 2 Kasave manušešče avilosas majlače te phanden lešče mlinsko bar oko e kor, thaj te čhuden les ando more, nego te crdel po bezeh ječe katar akala manuša saven si cara pačipe. 3 Upozoriv tumen! Ako čiro phral savo si verniko pogrešil, ukori les thaj jartosar lešče ako pokajilpe. 4 Pa ako vi efa drom po des sagrešil protiv tute thaj efa drom po des avel thaj phenel tuče: 'Jartosar mande. Pogrešisardem!', jartosar lešče." 5 E apostolurja phendine e Gospodešče: "Trubul amen majbut pačipe. Phen amende sar te dobis!" 6 O Gospod phendas lende: "Te avel tumen pačipe gajda cikno sago kaj si e goručikako zrno, phendinesas akale dudošče: 'Inkaltu e korenosa thaj presaditut ando more!', thaj vo presadisajlosas. 7 Ko tumendar phenela pire slugašče savo oril ili lel sama pe stoka, kana boldela pes andar o polje thaj del ando čer: 'Av brzo thaj beš pale sinija?' 8 Či umesto godova phenena lešče gajda: 'Čer mande večeral Čhov e kecelja pe tute thaj služisar man dok hav thaj pijav, pale godova tu haja thaj pijeja?' 9 E slugašče pale godova či zahvalilpe kaj vo samo čerel piri buči. 10 Gajda vi tumen: kana sen poslušne e Devlešče, phenen: 'Sluge sam save či zaslužin pohvala! Čerdam samo so samas udžile te čeras!'" 11 Gajda dok putuilas majdur prema o Jerusalim, o Isus načelas maškar e Samarijači thaj e Galilejači regija. 12 Kana delas ande varesosko gav, angle leste avile deš gubavcurja. Ačhiline cara majdur 13 thaj počnisardine te čhon muj: "Isuse, Sikavneja, smiluisar tut amende!" 14 Kana o Isus dikhla len, phendas lende: "Džan thaj sikaven tumen e rašajende te dičen tumen thaj phenen dali sen saste!" Thaj dok džanas dromesa sastile katar e guba. 15 Jek lendar dikhla kaj sastilo, boldape thaj slavisarda e Devle andar sasto glaslo. 16 Čhudape pe kočja angle Isusešče pungre thaj zahvalisarda lešče. A sas

godova varesavo manuŝ andar e Samarija. 17 O Isus phuĉla: "Ĉi li sastile deŝ džene? Kaj si kola inja? 18 Dali nijek lendar ĉi boldape te del slava e Devleŝĉe osim akava tuĉinco?" 19 Askal phenda e manuŝeŝĉe savo sastilo: "Uŝti thaj dža. Ĉiro paĉipe ande mande spasisarda tut!" 20 E fariseja phuĉline e Isuse: "Kana avela e Devlesko carstvo?" A vo phenda lende: "E Devlesko carstvo ĉi avela e znakonenca save e manuŝa ŝaj promatrin gajda te ŝaj diĉhel pes. 21 Naŝtik phenelape: 'Aketalo akate!', ili: 'Eketalo okote!' Ake e Devlesko carstvo si maŝkar tumende!" 22 Pale godova phendas e uĉenikonende: "Avela e vrjama kana kamena te diĉhen jek katar e deŝa kana me, o Ĉhavo e Manuŝesko, vladiva sago o caro, ali ĉi diĉhena godova deŝ. 23 Askal phenena tumende: 'Eketalo okote, aketalo akate!' Ali na džan thaj na prasten inĉa! 24 Kaj sago e munja kaj sevil pe jek krajo e nebosko thaj rasvetil sa džike aver krajo, gajda avela vi manca, e Manuŝeŝĉe Ĉhavesa, ando mungro deŝ. 25 Ali majsigo trubuv but te pretpiv thaj akava naraŝtaj trubula te odbacil man. 26 Thaj sago kaj sas ande Nojaŝĉi vrjama gajda avela vi ando deŝ kana avava me o Ĉhavo e Manuŝesko. 27 E manuŝa hanas, pijenas, ženinaspe thaj uĉainaspe dži ko deŝ dok o Noje ĉi dijas ando baro brodo, thaj avilo o potop thaj uniŝtisardas sa so nas ando baro brodo. 28 Askal avela sago kaj sas dumut kana trailas o Lot: Kana e manuŝa ando gav savo akhardolas Sodoma, hanas thaj pijenas, ĉinenas thaj biĉinenas, sadinas thaj gradinas, 29 sa dži ke detharin kana o Lot inklijsto andar o gav Sodoma, a askal andar o nebo zapljuŝtisarda e jag thaj o sumpor thaj uniŝtisardas sa okolen save aĉhiline ando gav. 30 Isto gajda iznenada avela ando deŝ kana boldava man me o Ĉhavo e Manuŝesko. 31 Gajda ande okova deŝ, ko avela po krovo, a leŝĉe stvarja si ando ĉher, neka na fuljel te lel len. Thaj ko si ande njive, neka ĉi boldel pes palpale te lel vareso pesa. 32 Den tumen goĉi sar muli e Lotoŝĉi romnji! 33 Kaj ko lela sama pe piro trajo te araĉhe les, hasarela les; a ko hasarel piro trajo zadobila les palo veĉnost. 34 Phenav tumende, ande koja rjat kana me boldava man avena duj džene ande jek kreveto. Jek lelape, aver muĉelape. 35 Duj manuŝnja zajedno meljina o diŝ; jek lelape, a aver muĉelape. 36 Duj džene avena ando polje; jek avela lino, a aver aĉhela." 37 Pe godova e uĉenikurja phuĉline les: "A kaj godova Gospode?" A o Isus phenda lende: "Avela oĉito sago vi akava poslovica: 'kaj ĉiden pes e leŝinarja okote kaj si o mulo telo.'"

18 Askal o Isus phenda e uĉenikonende e usporedba te sikavel len sar uvek trubun te molinpe thaj sar nikada ĉi trubun te odustanin. 2 Thaj phendas: "Ande jek gav sas jek sudija savo ĉi daralas e Devlestar a e themestar ĉi ladžalas. 3 A ande godova gav sas vi jek udovica savi stalno avelas leste thaj molilas les: 'Deman pravda angle mungro protivniko.' 4 O sudija varesavi vrjama ĉi marilas pale godova, ali napokon phenda: 'Vi ako ĉi darav katar o Del thaj ĉi mariv pale manuŝa, 5 ali dava pravda akale udovica, kaj, ako ĉi dav lat pravda, dosadila mande dok ĉi dobil piro pravo, kaj stalno dosadil man!'" 6 Askal phendas o Gospod Isus: "Diĉhen sar ispravno postupisarda o nepravdedno sudija. 7 Kaj o Del strpljivo ĉhola kan ke lende molitve thaj pobrinila pe te dobin pravda okola save pripadin

leŝĉe thaj vapin leŝĉe o deŝ thaj e rjat. 8 Phenav tumende kaj brzo dela len pravda. Ali kana me, o Ĉhavo e Manuŝesko, boldava man pe phuv, dali arakhava kasavo paĉipe?" 9 Askal o Isus phendas joŝ akaja usporedba varesavende save sas uverime ande piri vlastito pravdednost, a averen prezirisarenas: 10 "Duj manuŝa dele ando Hramo te molinpe. Jek sas fariseji a aver cariniko. 11 O fariseji aĉhelas thaj molilaspe pale peste: 'Devla, nais tuĉe kaj najsem sago aver manuŝa, grabežljivo, nepravdedno, preljubniko, ili sago akava cariniko. 12 Me postiv duvar ando kurko; dav deŝ posto katar sa so si man.' 13 A o cariniko, aĉhelas majdur, thaj ĉi usudilaspe ni pe jakha te vazdel prema o nebo, nego peĉelaspe ando kolini te sikavel piri tuga thaj phenelas: 'Devla av milostivo mande bezehaleŝĉe!' 14 Phenav tumende: vo boldape ĉere pravdedno anglo Del, a na o fariseji! Kaj svako ko korkoro pes uzvisil, avela ponizime, a ko korkoro pes ponizil, avela uzvisime." 15 A e Isuseŝĉe anenas vi e cikne ĉhavren te ĉhol pire vas pe lende te blagoslovil len, a kana godova dikhline e uĉenikurja braninas lende. 16 A o Isus akharda len thaj phendas: "Muĉen e ĉhavren te aven mande thaj na branin lende, kaj kasavende pripadil e Devlesko carstvo." 17 "Ĉaĉes, phenav tumende, savo ĉi primil e Devlesko carstvo sago cikno ĉhavro, ĉi dela ande leste." 18 Varesavo židovsko voĉa phuĉlas e Isuse: "Laĉhe sikavneja, so trubul te ĉerav te dobiv o veĉno trajo?" (aiōnios g166) 19 A o Isus phendas leŝĉe: "Sostar man akhares laĉheja? Khonikal naj laĉho, nego li samo o jedino Del. 20 A e zapovedi andar o Mojsijesko zakon džanes: 'Na ĉer preljub', 'Na mudar', 'Na ĉor', 'Na svedoĉisar hohamne', 'Poŝtuisar ĉire dades thaj ĉire deja.'" 21 A vo phendas: "Sa gadava ĉerav katar mungro ternipe." 22 Kana godova aŝunda o Isus, phendas leŝĉe: "Joŝ jek aĉhilo tut: sa so si tut biĉin thaj podelisar e ĉorende thaj avela tu barvalipe ando nebo. A askal av thaj dža pale mande." 23 Kana vo godova aŝundas, ražalostisajlo kaj sas zurale barvalo thaj ĉi kamlas te biĉinel sa so sasle. 24 O Isus dikhla pe leste thaj phendas: "Sar si phare e barvaleŝĉe te del ande Devlesko carstvo! 25 Maj loĉe si e kamilaĉe te naĉhel kroz e suvjaĉe kan nego o barvalo te del ande Devlesko carstvo." 26 Okola save godova aŝundine, phendine: "Pa ko askal ŝaj spasilpe?" 27 A o Isus phendas: "So si nemoguĉe e manuŝende, moguĉe si e Devleŝĉe." 28 Askal o Petar phendas: "Ake, amen muklam sa amaro thaj teljardam pale tute te sledis tut." 29 A o Isus phendas lende: "Ĉaĉes, phenav tumende, naj godova savo muklasas piro ĉher, ili pire romnja, ili pire phralen, ili pire dade thaj pire deja, ili pire ĉhavren zbog e Devlesko carstvo, 30 a te ĉi veĉ pe akava them primila majbut nego so muklas, a pe okova them savo avel vi veĉno trajo." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 O Isus ĉidas oko peste e deŝuduj apostolen thaj phendas lende: "Ake das ando Jerusolim, a okote dogodilape sa so e prorokurja ramosardine ando Sveto lil, pale mande e Ĉhave e manuŝeŝĉe. 32 Von predaina man ande vas e nevernikonende, save marena muj mandar, ladžarena man, vredeona man, 33 biĉuina man thaj mudarena man, ali me o trito deŝ uŝtava andar e mule." 34 A e uĉenikurja khanĉi katar godova so o Isus phendas ĉi haĉardine. O znaĉenje godole alavengo sas lendar garado thaj naŝtik haĉardine so o Isus phenelas lende. 35 A kana o Isus avilo

paše džiko gav o Jerihon, varesavo koro manuš bešelas po drom thaj prosilas. 36 A kana o koro manuš ašunda kaj načel okotar o but o them, phučlas so si godova. 37 Phendine lešče: "Načel o Isus andar o Nazaret." 38 A vo pe godova čhutas muj: "Isuse e Davidešče Čhaveja, smiluitu tut mande!" 39 A kola kaj džanas anglal o Isus ačhavenas e kore manuše te na čhol muj, ali vo još majzurale čholas muj: "E Davidešče Čhaveja, smiluitu mande!" 40 Kana o Isus ašunda les ačhilo thaj phendas te anen les leste. Kana e kore manuše andine majpaše o Isus phučla les: 41 "So kames te čerav tuče?" A vo phendas: "Gospode, te šaj dikhav." 42 A o Isus phendas lešče: "Akana šaj te dičhes! Čiro pačipe sastarda tut." 43 E kore manušešče jakha odma putajle thaj počnisarda te dičhel, uputisajlo dromesa palo Isus thaj počnisarda te slavil e Devles. A sa o them savo godova dikhla dija slava e Devlešče.

19 O Isus dijas ando Jerihon. Dok načelas kroz o gav, 2 angle leste avilo o manuš savo akhardolas Zakej. Vo sas glavno cariniko thaj sas zurale barvalo. 3 Probilas te dičhel e Isuse, ali sas zurale cikno manuš thaj naštik dikhlas les katar o but o them savo sas oko leste. 4 Vo zato prastaja anglal, thaj lijape opre pe smokva paše savi o Isus trubujas te načel te šaj dičhel les. 5 Kana o Isus areslo pe godova than, dikhlas opre thaj phendas lešče: "Zakej, brzo fulji tele! Ađes trubul te avav gosto ande čiro čher." 6 O Zakej brzo fuljisto tele katar e smokva thaj pherdo bah ugostisarda les ande piro čher. 7 A sa save godova dikhline počnisardine te mrrljan: "Đelo ando čher e bezehalesko!" 8 A o Zakej ačhilo thaj phendas e Gospodešče: "Gospode ake, opaš mungro barvalipe dava e čorende! Thaj ako varekas hohadem, boldav štar drom majbut." 9 Pe godova o Isus phendas lešče: "Ađes ande akava čher avilo o spasenje kaj si vi akava manuš e Avraamesko čhavo! 10 Me o Čhavo e Manušesko avilem te rodav thaj te spasiv okova so si hasardo!" 11 O but o them sa godova ašunelas, a o Isus phendas lende još jek usporedba zato kaj sas o Isus paše pašo Jerusalem thaj gndinas kaj odma pojavilape e Devlesko carstvo. 12 Thaj phendas: "Sas varesavo ugledno manuš savo trubuja te otpuitil ande dur phuv te okote okrunin les sago caros, a askal te boldelpe. 13 Zato akhardas pire deš slugonen, dija len svakones po opaš kila rup so sas štar čhonendi počin thaj phendas lende: 'Trguin akale rupesa dok či boldav man.' 14 A e manuša andar lešči phuv mrzanas les thaj bičhaldine pale leste e poslaniko te phenen e majbare carošče: 'Či kamas te akava caruisarel pe amende.' 15 Kana vo primisarda piro carstvo thaj boldape palpale, naredisarda te anen lešče okolen slugen savende dijas o rup te ašunel kozom zaradisardine. 16 O prvo sluga avilo thaj phendas: 'Gospodarina, o iznos savo dijan man čerdem te avel deš drom majbut.' 17 Phendas lešče: 'But lače! Lačo san sluga, zato kaj sanas verno ande cikno, dava tut te vladis pe deš gava!' 18 Aver sluga avilo thaj phendas: 'Gospodarina o iznos savo dijan man čerdem te avel pandž drom majbut.' 19 Phenda lešče: 'Lače! Vladi pe pandž gava!' 20 A o trito sluga avilo bi zaradako thaj phendas: 'Gospodarina, ale tuče čiro rup, savo dijan man. Arakhavas les garado ando dikhloro. 21 Daravas tutar kaj san strogo manuš. Les so či uložisardan, thaj

žanjis so či sadisardan.' 22 Phendas lešče: 'Pe čire alava aveja osudime, bilačo slugona! Džanglan kaj sem strogo manuš, kaj lav so či uložisardem thaj kaj čidav kaj či sadisardem?' 23 Sostar askal či uložisardan mungre love ande banka? Gajda barem dobisardemas e kamatenca.' 24 Pe godova o caro phendas kolende save sas kote čidine: 'Len lestar o rup thaj den okolešče saves si deš.' 25 Phendine lešče: 'Ali gospodarina, pa les već si deš kile rup!' 26 O caro phenda lende: 'Phenav tumende: Okoles kas si, delape lešče još majbut, a okoles save naj, lelape lestar vi okova cara so siles. 27 A mungre dušmajen okolen save či kamline man te me avav caro, anen len akaring thaj mudaren len angle mande.'" 28 Nakon so phendas lende godova, o Isus teljarda majdur karingal o Jerusalem. 29 Kana avilo paše džike gava e Vitfaga thaj e Vitanija save sas pe Maslinsko gora, bičhaldal anglal pire duj učeníkonen 30 thaj phendas lende: "Džan ando gav savo si angle tumende. Čim den ande leste, aračhena phangle terne magarco saves još khonik či jašisarda. Putren les thaj anen les. 31 Ako vareko phučel tumen: 'Sostar putren e magare?' Gajda phenen: 'Trubun e Gospodešče', thaj odma mučena len." 32 Von đele thaj arakhline e magarco sago kaj o Isus phenda lende 33 Thaj dok e učeníkurja putrenas e magare, e magaresko gospodari phendas lende: "Sostar putren e magare?" 34 A von phendine: "Trubul e Gospodešče." 35 Andine e magare ko Isus thaj čhutine pire haljine po magarco thaj o Isus bešlo pe leste. 36 Thaj dok o Isus gajda džalal po magarco, e manuša buljarenas pire ogrtačurja po drom angle leste te sikaven lešče čast. 37 A kana već avilo paše te fuljel katar e Maslinsko gora, e but e manuša save džanas pale leste počnisardine pe sa o glasno te zahvalin e Devlešče pale sa e čudurja save dikhline. 38 Phenenas: "Blagoslovime o Caro, savo avel ando alav e Gospodesko! Miro po nebo thaj slava e Devlešče ande visine!" 39 Pe godova varesave fariseja save sas maškar o them phenenas e Isusešče: "Sikamneja, phen čire učeníkonende te na phenen godova." 40 O Isus phendas: "Phenav tumende, ako von ačhen, e bara slavina!" 41 Kana o Isus avilo paše džiko Jerusalem thaj dikhla o gav, o Isus rujas pale manuša andar leste. 42 Thaj phendas: "Sar volisardemas te ađes arakhlinesas o drom e mirosko! Ali akana si kasno, thaj o miro si garado tumendar. 43 Avena e đesa kana o dušmano zauzmila čire zidurja, okolina tut thaj čididena tu katar sa e riga. 44 O Jeruslime, sravnina tut e phuvjasa thaj vi čire čhavren ande tute. Či ačhela tutar ni bar pe bareste kaj či pindžardan e vřijama kana o Del avilo te spasil tut." 45 Kana o Isus dijas ando Hramo, počnisarda te tradel andar leste e trgovcen. 46 Thaj phenda lende: "Ando Sveto lil ramol: 'Mungro Hramo trubul te avel o čher pale molitva', a tumen pretvorisardine les ande razbojničko pećina!" 47 Pale godova o Isus svako đes sikavelas ando Hramo, a e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješče zakonestar zajedno e gavešče šorvalenca gndinas sar te mudaren les, 48 ali či arakhline o način sar te čeren godova kaj o them pažljivo čholas kan ke lesko sikavipe.

20 Jek đes dok o Isus sikavelas e theme ando Hramo thaj navestilas e Bahtali nevimata, aviline leste e šorvale rašaja, e sikavne e Mojsiješče zakonestar thaj vi aver e židovske

starešine 2 thaj phučline les: "Phen amende ko dija tut vlast te čeres godova? Ko ovlasitisarda tut pale godova?" 3 A o Isus phendas: "Vi me tumen vareso phučava: Phenen mande 4 Dali o Del phenda e Jovanošće te bolel e manušen, ili e manuša phendine lešće te čerel godova?" 5 A von počnisardine te raspravin pes maškar peste: "Te phendam katar o Del, phenela amende sostar askal či pačaine lešće? 6 A te phendam katar o manuš, sa o them čhudelape barenca pe amende dok či mudaren men. Kaj o them pačal kaj sas o Jovano proroko." 7 Zato phendine e Isusešće kaj či džanen kastar avilo e Jovanesko autoriteto te bolel. 8 A o Isus phendas lende: "Askal ni me tumende či phenava katar man vlast!" 9 Pale godova o Isus phendas e themešće akaja usporedba: "Varesavo manuš zadasardas o vinograd thaj iznajmisarda les e vinogradarende. A askal oputuisarda pe lungo vrjama. 10 Kana avili e vrjama pale berba, bičhaldas pire slugo ke vinogradarja te kušen lesko deo savo bijandas e drak. Ali e vinogradarja mardine les thaj bičhaldine les palpale čuče vastenca. 11 Pe godova vo bičhaldalende aver slugo. Ali von vi godole mardine, mardine muj lestar thaj bičhaldine le palpale čuče vastenca. 12 Bičhaldas lende vi e trito. A von vi les izranisardine thaj tradine les. 13 Pe godova o gospodari e vinogradesko phendas: 'So te čerav? Bičhalava lende mungre voljeno čhaves. Les valda poštuina kaj si mungro čhavo.' 14 Ali kana e vinogradarja dikhline e čhaves, počnisardine te čeren svato maškar pende: 'Akava si o nasledniko. Ajde te mudaras les thaj o nasledstvo avela amaro.' 15 Tradineles avri andar o vinogrado thaj mudardine les. So gndin so čerela lenca o gospodari e vinogradesko kana ašunela so sas? 16 Avela thaj mudarela godole vinogradaren, a o vinograd dela aver vinogradarende ando najam." A okola save ašunenenas e Isuse phendine: "Amen vareso gajda nikad či čerdamas!" 17 A o Isus lačhe dikhlas pe lende thaj phendas: "A so askal značil okova odlomko savo ramol ando Sveto Ili: 'O bar saves čhudine e graditeljurja postanisardas o bar zaglavno?' 18 Te ko god perel pe godova bar phadžela pes, a godova bar smrskola okoles pe kaste perel." 19 E sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj e šorvale rašaja kamline odma te astaren les kaj lačhe džangline kaj godoja usporedba odnosilpe pe lende, ali daranas katar o them. 20 Katar askal počnisardine te vrebil les thaj bičhaldine e špijunen save čerenas pe kaj si iskrene te šaj optužin e Isuse kaj phenda vareso bilačhe thaj te predain les e rimske upravitelješće. 21 Thaj phučline e Isuse: "Sikavneja! Džanas kaj phenes čačipe thaj sikaves ispravno, thaj či dičhes ko si ko, nego čačes sikaves e Devlesko drom. 22 Phen amende dali trubul te amen e Židovurja das e carošće o porez ili te či das?" 23 A o Isus dikhlas kaj kamen te astaren les ande zamka thaj phendas lende: 24 "Sikaven mande e kovanica savjaja počinen o porez. Kasko si akava liko thaj o alav pe late?" A von phendine: "E carošći." 25 "Askal den e carošće so si e carosko, a e Devlešće so si e Devlesko." 26 Gajda naštik arakhline doš ande okova so o Isus phenda anglo them, nego ačhiline zadivime lešće naukava thaj ačhiline bi alavesko. 27 Askal aviline leste varesave saduceja, save phenen kaj naj uštipe andar e mule. Thaj phučline e Isuse: 28 "Sikavneja, o Mojsije ramosardas amende te mulo varekasko phral saves sas

romnji, a nas les čhavra, neka lesko phral lel lešće romnja sar voj bijandas lešće čhavo savo nasledila e imovina okolešći savo mulo thaj te indarel lesko prezime. 29 Gajda sas efta phral. Prvo phral oženisajlo thaj mulo, a nas les čhavra. 30 Aver phral oženisajlo lešće romnjasa ali vi vo mulo, 31 askal o trito thaj gajda vi sa efta muline, a či mukline čhavra. 32 Po krajo muli vi e romnji. 33 Kašći romnji askal voj avela kana e manuša uštena andar e mule kana sas romnji sa efta phralendi?" 34 O Isus phendas lende: "E manuša akale themešće udainape thaj ženinape. (aiōn g165) 35 Ali okolen saven o Del dičhel kaj si dostojne te ušten andar e mule thaj trajna ande okova them savo avela, či ženinape niti udainape. (aiōn g165) 36 Von majbut naštik ni merena, kaj avena slične sar e anđelurja. Von si čhave e Devlešće kaj vo bolda len palpale andar e mule. 37 A kaj e mule uštena, godova čak vi o Mojsije potvrdisardas ando odlomko po than kaj phabolas o grmo kaj e Gospode akhardas e Avraamešće Devleja, e Isakošće Devleja thaj e Jakovešće Devleja dumut nakon so von muline. 38 A o Del naj Del e mulengo nego o Del e džudengo, kaj si savora ande leste džude." 39 Pe godova phendine lešće varesave sikavne e Mojsiješće zakonestar: "Sikavneja! Lačhe phendan!" 40 Thaj khonik majbut či usudisajlo te vareso phučel les. 41 Askal o Isus phučila len: "Sostar phenelpe kaj si o Hristo samo potomko e carosko Davidesko? 42 Pa korkoro o David phenel ande knjige psalmurja: 'Phenel o Gospod mungre Gospodešće: Beš pe mungri počasno desno rig 43 dok či čhav čire dušmajen tale čire pungre.' 44 Korkoro o David akhardas les pire Gospodeja. Sar askal avilosas samo lesko potomko?" 45 Askal anglo sa o them, o Isus phendas pire učenikonende: 46 "Len tumen sama katar e sikavne e Mojsiješće zakonestar, save volin te phiravenpe ande lundže haljine, volin te e manuša pozdravin len pe javne thana, thaj te bešen pe prve thana ande sinagoge, thaj e počelja pe gozbe. 47 Bi ladžavesko len katar e udovice okova so silen thaj hohamne molinpe dugo e Devlešće. Von avena majstrogo osudime."

21 O Isus ando Hramo dikhlas e barvalen sar čhon ande riznica love sago daro e Devlešće. 2 A dikhla vi varesošće čore udovica savi čhutas okote samo duj majcikne kovanice. 3 Thaj phendas: "Čačes, phenav tumende akaja čori udovice čhutas majbut savorendar. 4 Kaj savora von dine katar piro viško, a voj katar piro čorpe dijasa so silat." 5 Dok varesave učenikurja čerenas svato pale godova sar si o Hramo šukar ukrasime e barenca thaj e ukrasenca save e manuša andine e Devlešće, a o Isus phendas: 6 "Avela e vrjama kana katar akava so dičhen či ačhela ni bar pe bareste. Svako avela harado." 7 E učenikurja phučline les: "Sikavneja, a kana godova avela? Thaj sar džanasas kaj godova uskoro avela?" 8 A vo phendas lende: "Len sama te na aven hohade kaj but džene avena ande mungro alav thaj phenena korkoro pale peste kaj si von o Mesija thaj phenena: 'avili e vrjama'. Na džan pale lende! 9 Kana ašunena pale raturja thaj pale pobune, na daran. Kaj sa godova trubul te avel, ali godova još naj odma o krajo." 10 Askal još phendas lende: "O them borilape protiv aver them, thaj e carurja protiv aver carurja. 11 Pe sa e riga e themešće

avena e potresurja, bokhalipe thaj nasvalipe. Po nebo avena čudesne znakurja savender dela e dar pe sa o them. **12** Ali majsigo katar sa akava astarena tumen thaj tradena tumen. Predaina tumen e manušenđe ande sinagoge te sudin tumenđe. Indarena tumen angle carurja thaj angle upravitelja zato kaj sledin man. **13** Godova avela tumari prilika te den svedočanstvo. **14** Zato zapamtin na majanglal te gndin so phenena ande tumari obrana! **15** Me dava tumen alava thaj kasavi mudrost savjače naštik proturečila niti te oduprilpe ni jek tumaro protivniko. **16** A izdarna tumen čak vi tumare dada, deja, phrala, drugarja thaj tumari familija. Varesaven tumendar vi mudarena. **17** Savora mrzana tumen zato kaj sledin man. **18** Ali či perela ni jek bal katar tumaro šoro. **19** Tumare duše spasinape zbog godova, ako či odustanin." **20** O Isus nastavisarda te phenel lende: "A kana dičhena kaj e vojska opkolisardas o Jerusalem, askal džanen kaj avili paše e vrjama kaj avela opustošime. **21** Askal okola save si ande Judeja neka našen ande gore thaj save si ando gav neka inkljen andar leste, a ni o kola save si ando polje neka či boldenpe ando gav. **22** Kaj ande godola đesa avela e Devlešči kazna te pherdol sa so ramol ando Sveto lil. **23** Teško e khamne manušnjende thaj okolende save den čuči e čhavren ande godola đesa! Kaj avena e bare nevolje pe phuv, thaj e Devlesko gnjevo pe akala manuša. **24** Avena mudarde katar o oštro mačo, thaj avena indarde ando ropstvo pe sasto them. A o Jerusalem uštavena okola save či džanen palo Del dok či isteknil e vrjama okolendi save či džanen palo Del." **25** O Isus phenda: "Pojavinape e znakurja po kham thaj po čhonut thaj pe čereja. A e theme pe phuv astarela o očaj zbog e huka thaj e talasurja andar o more. **26** O them merela e daratar thaj katar godova kaj azučarena so avela pe akava them, kaj vi e nebeske sile avena uzdrmompe. **27** Askal dičhena man, e Čhave e Manušesče, sar avav pe nebeske oblakurja e silava thaj e bare slavava. **28** Kana počnila sa godova te avel, ušten thaj vazden tumare šore kaj o Del uskoro oslobodila tumen." **29** Pale godova o Isus phendas lende e usporedba: "Dičhen e smokva ili bilo savo aver kaš. **30** Kana dičhen kaj mučen e patrja, korkoro već džanen kaj paše si o milaj. **31** Gajda vi tumen kana dičhen sa akala događaja, džanen kaj si paše o carstvo e Devlesko. **32** Čačes, phenav tumenđe, kaj akava naraštaj sigurno či načhela dok sa akava či avel. **33** O nebo thaj e phuv načhena, ali mungre alava či načhena nikad." **34** O Isus phenda lende: "Len sama te či zuravol tumaro ilo ando handžvalipe palo habe thaj ando matipe ili ande trajošće brige thaj te či iznenadil tumen godova đes, **35** savo avela sago zamka, pe sa e manuša save train pe sasti phuv. **36** Zato stražarin thaj molin tumen e Devlešće te šaj načhen sa kava so trubul te avel thaj te ačhen sago pobednikurja angle mande, anglo Čhavo e Manušesko." **37** O Isus svako đes sikavelas ando Hramo, a račasa inkljelas thaj račarelas pe Maslinsko gora. **38** A sa o them već katar e rano detharin avenas leste ando Hramo te ašunen les.

22 Avili paše e Pasha savi sas prvo đes katar o prazniko e bi kvascošće mangrengo. **2** E šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar rodenas sar te mudaren e Isuse. Ali daranas katar o them. **3** Askal o beng dijas ando Juda andar o gav Iskarjot, jek katar e dešuduj e Isusešće

apostolurja. **4** Vo delo thaj dogovorisaajo e šorvale rašajena thaj e Hramske stražarenca sar te predail lende e Isuses. **5** A von, kana ašundine, raduisajle thaj obečisardine kaj dena les love. **6** O Juda pristanisardas thaj katar askal počnisardas te rodel lači vrjama te izdail e Isuses lende, a te na dičhel o them. **7** Kana avilo o prvo đes katar o prazniko e bikvascošće mangrengo, ande savo trubujasas te žrtvuilpe o bakhro palo prazniko e pasha. **8** O Isus bičhalda e Petre thaj e Jovano thaj phendas lende: "Hajde džan thaj pripremin amende te has e pasha." **9** A e učenikurja phučline les: "Kaj kames te pripremis lat?" **10** A vo phenda lende: "Ake, čim den ando gav malavela tumen o manuš savo indarel paj ando bokali. Teljaren pale leste ando čher savo vo del **11** thaj roden e domačine ande godova čer thaj phenen lešće: 'O sikavno phučel ande savi soba šaj hal e pashalno večera pire učenikonenca?' **12** Vo sikavela tumenđe e bari soba po sprato. Okote pripremin." **13** E učenikurja dele ando gav thaj arakhline sa sar o Isus phendas lende thaj okote pripremisardine e pashalno večera. **14** Kana avili e vrjama pale večera, o Isus lija than pale sinija e apostolenca. **15** Askal phendas lende: "Saste ilesa čeznisardem te hava tumenca akaja pashalno večera majsigo nego so aven mungre muke. **16** Kaj phenav tumenđe, či majbut hava e pashalno večera dok či pherdol lači svrha ande Devlesko carstvo." **17** Lijas o tahtaj e molava, zahvalisardas e Devlešće thaj phendas: "Len thaj razdelin maškar tumenđe. **18** Kaj, phenav tumenđe: či majbut pijava mol sa dži ke okova đes kana pijava tumenca nevi mol ando carstvo mungre Dadesko." **19** Askal o Isus lija o mangro, zahvalisardas e Devlešće pale leste, phagla les thaj dija pire učenikonende thaj phenda: "Akava si mungro telo savo delpe pale tumenđe. Akava čeren mande po spomen." **20** Gajda lija vo o tahtaj posle e večera thaj phendas: "Akava tahtaj si nevo Savez ande mungro rat, savo čordol pale tumenđe." **21** "Ali ake, mungro izdajniko bešel manca pale sinija. **22** Me o Čhavo e Manušesko, moraš te merav sar si odredime, ali jao okolešće savo izdaila man!" **23** A e učenikurja pe godova počnisardine te phučenpe ko maškar lende šaj avilosas godova. **24** Askal e učenikurja počnisardine te prepirinpe maškar pende ko si lendar majbaro. **25** A o Isus phendas lende: "E carurja akale themešće gospodarin pe pire tema thaj okola saven si vlast pe tema kamen te o them phenel pale lende kaj si lače. **26** Ali tumen na čeren gajda! Naprotiv, okova savo si majbaro maškar tumenđe, neka avel majcikno, a o vođa sago kova kaj služil. **27** Kaj ko si majbaro? Okova savo bešel pale sinija ili okova savo služil les? Dali naj okova savo si pale sinija? A me ake služiv maškar tumenđe. **28** Achiline mande verne ande mungre kušnje. **29** Zato dav tumen ando naslestvo e carosko čast kaj man dija lat mungro Dad **30** te han thaj te pijen pale mungri sinija ande mungro Carstvo thaj te bešen pe prestolje te sudin e dešuduj plemenurja e Izraelošće." **31** A o Isus phenda: "Simone! Simone! Ake o Sotona rodel katar o Del te probil tumaro pačipe ande mande. Zato rešetila tumen sago o điv kroz o sito. **32** Ali me molisajlem pale tute te čiro pačipe ande mande ačhel. A kana palem boldeja tu mande, učvrsti čire phralen." **33** O Petar phendas lešće: "Gospode, spremno sem tusa te džav vi ande tavnica vi ando smrto." **34** A o Isus phendas lešće: "Phenav tuče

Petre, ades ni o bašno či oglasila pes a tu trin drom hohaveja kaj či pindžares man." 35 Thaj phendas: "Kana bičhaldem tumen po drom bi lovengo, bi trastako thaj bi sandalengo, dali falilas tumende vareso?" A von phendine: "Khanči či falilas amende." 36 Ali akana phendas lende: "Kas si love, neka lel len pesa! Isto gajda vi e trasta! A kas naj mačo, neka bičinel pire gada thaj nek činel pešče mačo. 37 Kaj phenav tumende, moraš te pherdol pe mande okova so si ramome ando Sveto lil: 'Ubrojime si maškar e zločinurja', kaj sa so e prorokurja ramosardine pale mande pherdolape." 38 Von phendine lešče: "Gospode, ake akate si amen duj mačurja!" A o Isus phendas lende: "Dosta si!" 39 Askal inklijsto okotar thaj po običaj uputisajlo pe maslinsko gora. Pale leste teljardine vi lešče učenikurja. 40 Kana areslo okote phendas lende: "Molin tume te na peren ande kušnja!" 41 Pale godova đelo majdur lendar kozom šaj čhudelpe o bar thaj pelo pe pire koča thaj molisajlo: 42 "Dade! Ako kames, le mandar akava tahtaj patnje. Ali na te avel mungri nego čiri volja!" 43 A askal sikadilo lešče o anđeo andar o nebo te ohrabil les. 44 A o Isus sa majzurale molilasp, ande smrtno muka, a o znoj pe leste postanisardas sago kapljice e ratešče save perenas pe phuv. 45 Uštilo katar e molitva, boldape ke učenikurja thaj arakhaldem sar soven, iscrpime katar e žalost. 46 Pa phendas lende: "Sostar soven? Ušten! Molin tumen te na peren ande kušnje!" 47 Dok o Isus još čerelas svato, avilo o them thaj angle lende o Juda jek katar e dešuduj učenikurja. Vo avilo paše ko Isus thaj kamla te čumidel les. 48 A o Isus phendas lešče: "Juda, zar e poljupceja kames te izdais man, e Manušesče Čhave?" 49 A kana e ostale učenikurja dikhline so si, phučline: "Gospode, te napadnis len e mačesa?" 50 A jek lendar zamahnisardas e mačosa pe šorvale rašajesko sluga thaj čhindas lesko desno kan. 51 A o Isus phendas: "Mučen len te čeren godova! Na oduprin tumen majbut!" Askal čutas o vas pe lesko kan thaj sastarda les. 52 Askal o Isus phenda e manušenje save aviline te astaren les, e šorvale rašajende, e hramske stražarende thaj e židovske starešinende: "Sago po pobunjeniko aviline pe mande e mačonenca thaj e rovljenca! 53 Sostar či astardine man ando Hramo? Svako des semas okote tumenca. Ali akava si tumaro časo thaj vladil e tama." 54 Astardine e Isuse thaj inđardine les ando čher e šorvale rašajesko. A o Petar dadural džalas pale lete. 55 A e stražarja maškare ande avlija astardine jag thaj bešline okolo late. A o Petar bešlo maškar lende. 56 Varesavi sluškinja dikhla les kaj bešel paše jag, oštro dikhla pe leste thaj phendas: "Vi akava sas e lesa!" 57 A o Petar hohadas: "Manušnjije pa me či pindžarav les." 58 Nedugo pale godova još vareko lija les sama thaj phendas: "Vi tu san jek lendar!" A o Petar phendas: "Naj sem, manušeja!" 59 Kana nakhlo varekaj katar jek sato, vareko aver odlučno phenda: "Vi akava sas čačes lesa! Pa Galilejco sil!" 60 A o Petar phendas: "Manušėja, či džanav so phenes!" Isto časo dok još motholas, oglasisajlo o bašno. 61 Askal o Gospod boldape thaj dikhlas po Petar, a o Petar dijape godi ke alava e Gosodešče, save phendas lešče: "Phenav tuče još akaja rjat majsigo nego so o bašno ašundol, trin drom hohaveja kaj či pindžares man." 62 O Petar inklijsto andar e avlija thaj zurales rujas. 63 A e čuvarja počnisardine te maren e Isuse thaj te maren muj lestar 64 Učhardine lešče jakha

thaj phenenas lešče: "Prorokuisar ko dijatu dab!" 65 Thaj but aver podrugljive alava phenenas lešče. 66 A kana svanosardas o đes, čidape o starešinstvo e themesko, e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješče zakonestar thaj andine e Isuse anglo baro židovsko veče. 67 Von phendine lešče: "Ako san tu o Hristo, phen amende godova!" A o Isus phendas lende: "Ako phenav tumende, či pačana mande. 68 Ako phučav tumen dali sem me o Hristo, či odgovorina mande. 69 Ali katar akana me, o Čhavo e Manušesko, bešava po počasno than pašo svemogučo Del." 70 Pe godova savora phendine: "Tu dakle tvrdiš kaj san o Čhavo e Devlesko!" Vo phendas lende: "Tumen korkoro pravo phenen! Me sem!" 71 Pe godova von phendine: "Či trubul amen majbut dokaz. Korkoro ašundam andar lesko muj!"

23 Askal sa e manuša save sas ando židovsko baro veče uštiline thaj inđardine e Isuses ko Pilato savo sas rimsko upravitelj 2 thaj optužisardine les: "Astardam les sar zavodil e theme thaj phenel lende te na počinen o porez e carošče, a pale peste phenel kaj si vo o Hristo, amaro caro." 3 O Pilato phučla les: "Dali san tu o caro e Židovengo?" A o Isus phendas lešče: "Gajda si sago kaj tu phenes!" 4 Askal o Pilato phendas e šorvale rašajende thaj e themešče: "Nisošči doš či arakhav pe akava manuši!" 5 Ali von počnisardine još majbut te navalin: "Bunil e theme pire naukava ande sasti phuv e židovendi. Počnisarda ande regija e gallejači thaj avilo sa dži akaring ando Jerusalem!" 6 Kana godova ašundas o Pilato, phučla len, dali si godova manuši gallejco. 7 Kana potvrdisardine godova, o Pilato bičhaldas e Isuse ko Irod, savo vladilas ande gallejači regija. A o Irod baš askal arakhadilo ando Jerusalem. 8 A kana o Irod dikhla e Isuse, zurale raduisajlo kaj dumut već lija te dičhel les zbog okova kaj ašundas pale leste thaj nadisajlo kaj lestar dičhela varesosko čudo. 9 Thaj but phučlas e Isuse, ali vo khanči či phendas lešče. 10 A e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješče zakonestar ačhenas thaj žestoko prnas les. 11 O Irod zajedno pire vojnikonenca marda muj lestar. Dijas pe leste e carske haljine thaj bičhalda le palpale ko Pilato. 12 Godova đes o Irod thaj o Pilato pomirisajle kaj sas majsigo dušmaja. 13 O Pilato akhardas e šorvale rašajen, e vođen thaj e themes 14 thaj phendas lende: "Andine mande akale manušes e optužbava kaj vo vazdel e themes pe buna. Me ake phučav les angle tumende thaj či arakhlem ni jek doš pe leste pale savi prn les. 15 A či arakhla e doš pe leste, ni o Irod thaj zato bičhalda les palpale amende. Ake, vo či čerda khanči sova zaslužisardas smrto. 16 Zato dava naredba te bičuin les thaj askal mukava les." 17 [A svako brš kana sas o prazniko Pasha, mučenas lende po ječe phangles] 18 A sa o them ande jek glaso čutas muj alavenca: "Mudar les a muk amende e Varava!" 19 (O Varava sas ande tamnica kaj mudardas, thaj kaj vazdas e buna ando Jerusalem.) 20 O Pilato probisarda te odgovoril len kaj kamelas te mučel e Isuses. 21 Ali o them čholas muj: "Razapnisar les! Razapnisar les!" 22 Phučla len o Pilato trin drom: "Ali savo zločino vo čerdas? Me khanči či arakhav pe leste sova zaslužisardas smrto. Zato dava te bičuin les thaj mukava les." 23 A o them čholas muj thaj navalinas te razapnin e Isuse. Thaj čhonas muj sa majzurale thaj majzurale. 24 O Pilato presudisarda te udovoljil lende. 25

Thaj muklas o kole savo sas čudino ando phanglipe zbog e pobuna thaj zbog o mudaripe, a e Isuse dijās ande vojnikonende vas te čeren lesa okova so o them kamlas. **26** Dok inđarenas e Isuse, astardine varesave Simone andar o gav e Kirinija, savo boldelaspe andar o polje thaj čutine pe leste o trušul te inđarel palo o Isus. **27** Palo Isus džalās o but them thaj e manušnja save rovenas thaj kukinas pale leste. **28** O Isus boldape lende thaj phendas lende: "Manušnjalen andar o Jerusolim, na roven pe mande, nego roven pe tumende thaj pe tumare čavra. **29** Kaj ake aven e đesa kana phenelape: 'Blago e nerotkinjende, blago e diješće savo či bijanda thaj blago e čučende save či pravardine.' **30** Askal e manuša molina e gore te peren pe lende thaj e bregonen te učaren len. **31** Kaj ako gajda čerelpe e zelene kaštenca, so tek avela e šuće kaštenca?" **32** E Isuseja po mudaripe inđarenas vi aver duj zločinconen. **33** Kana aviline po than savo akhardolas Lubanja, okote razapnisardine e Isuse, a paše leste vi godole zločinconen, ječe pe lešći desno rig, a avre pe lešći levo rig. **34** A o Isus phenelas: "Jartosar lenđe, Dade Devla, kaj či džanen so čeren!" Pale godova e vojnikurja čudine e kocka thaj gajda podelisardine maškar peste lešće drže. **35** O them ačhelas okote thaj dičhelas, a e verske vođe marenas lestar muj e alavenca: "Averen spasisardas, neka akana spasisarel korkoro pes ako si vo čačes o Hristo e Devlesko izabraniko!" **36** Vi e vojnikurja marenas muj lestar, avenas paše leste thaj nudinas les e mol savi sas hamime e šuteja **37** thaj phenenas: "Ako san tu o caro e židovengo, spasi korkoro tut!" **38** A opral lesko šoro čutine vi natpis pe savo ramolas: "Akava si o caro e židovengo." **39** Jek katar o razapnime zločinco vredolas e Isuse thaj phenelas: "Najsan li tu o Hristo? Pa spasi tut thaj vi amen!" **40** Askal aver phendas: "Zar či daras e Devlestar? Trpis isto kazna sago vi vo?" **41** Ali pravredno si te amen trpis kaj primisardam so zaslužisardam amare trajosa, a akava manuš khanči bilače či čerdas." **42** Askal phendas: "Isuse, kana počnija te vladis sago caro, detut gođi pe mande thaj av mande milostivo." **43** A o Isus phendas lešće: "Čačes phenav tuće: ađes aveja manca ando rajo!" **44** Kana već avilo o mismeri, pe sasti phuv nastanisarda o tunjariko thaj sas džike o trito sato mismere, **45** kaj o kham pomračisajlo, a e firanglje ando Hramo pharadile pe opaš. **46** A o Isus još jekhvar čhutas muj andar sasto glas: "Dade Devla, ande čire vas predaiv mungro duho!" Godova phendas, thaj izdahnisarda. **47** Kana o rimsko stotniko dikhlas so dogodisajlo, ačhilo te slavil e Devle thaj phenda: "Akava manuš sas čačes pravredniko!" **48** Nakon godova sa o them savo čidape te dičhel godova prizor dikhline so sas, boldenaspe čere thaj marenaspe katar e tuga ando kolin. **49** Majdur ačhenas sa okola kaj pindžarenas e Isuse thaj e manušnja save džanas pale leste andar e Galileja thaj promatrinās. **50** Sas varesavo manuš savo akhardolas Josif. Vo sas versko večniko. Thaj sas lačo thaj pravredno manuš **51** andar e Arimateja, gav savo si ande Judeja. Vo či složisajlo e odlukava thaj e postupkosa so čerdine e Isusešće, nego ažučarelas te avel e Devlesko carstvo. **52** Vo đelo ko Pilato thaj rodas lestar e Isusesko telo. **53** Pale godova fuljardine les katar o trušul, pačardine les ando pohtan thaj čutine les ando isklesime limori ande savo još khonik nas čutino. **54** Godova

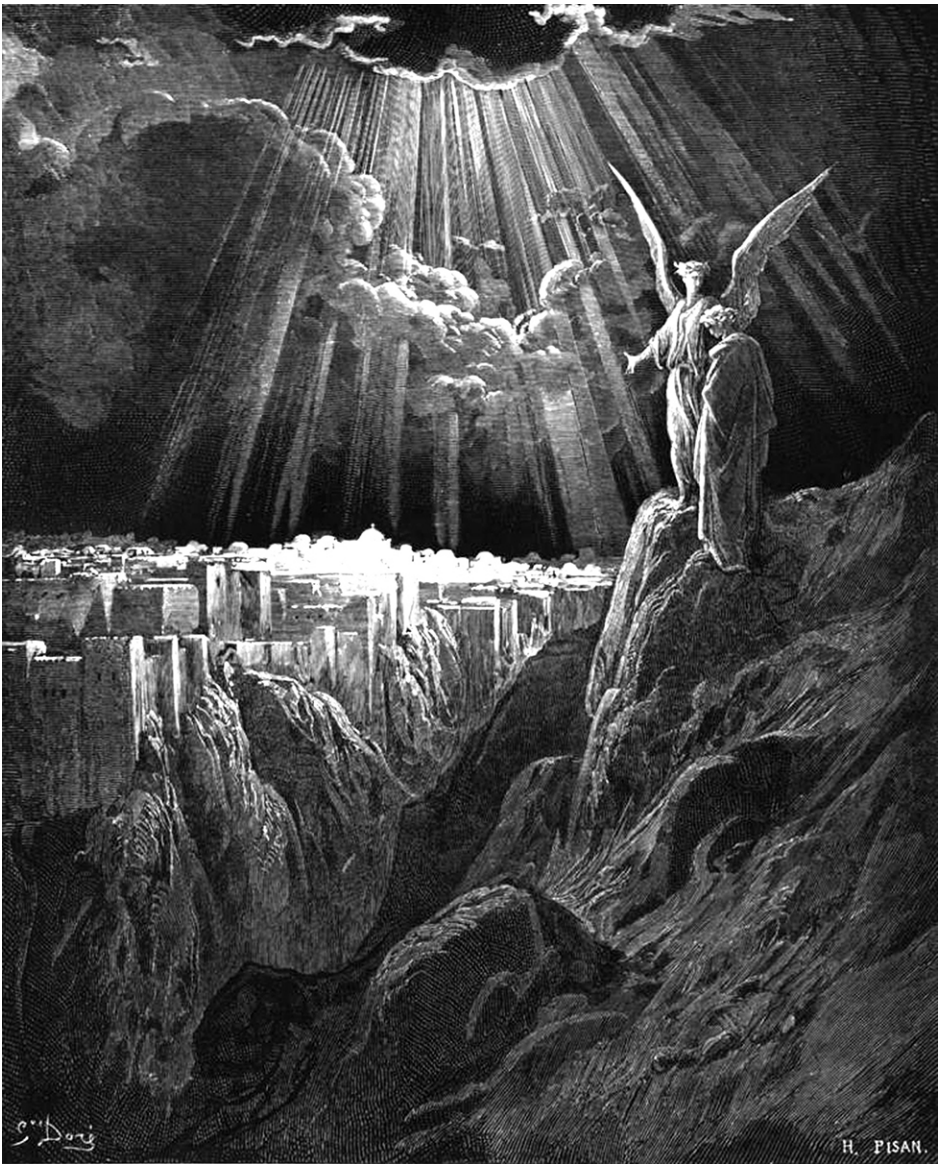
sas đes kana o them pripremilaspe palo savato, savo uskoro započnila. **55** A godova sa pratinas e manušnja save aviline e Isuseja andar e Galileja. Thaj dičhenas sar čhonas e Isusesko telo ando limori. **56** Pale godova boldinepe čere te pripremin e miomirisurja thaj o pomast savo koristilaspe palo prahope. A kana godova završisardine, već sas o savato pa sasto đes naštik khanči čerdine kaj poštuinas e odredba andar o zakon.

24 Prvo đes ando kurko, detharinako rano, e manušnja aviline po limori e miomirisenca save von korkoro čerdine. **2** A kana aresline džiko limori arakhlino o bar spidino katar o limori. **3** Dine andre, ali či arakhlino o telo e Gospode Isusesko. **4** Thaj dok ačhenas gajda zibunime, angle lende pojavisajle duj manuša ande blistavo parne haljine. **5** E manušnja darajle thaj poklonisajle e mujesa džike phuv, a e duj manuša phendine lende: "Sostar roden e džude maškar e mule? **6** Naj akate, nego uštilo andar e mule! Den tumen gođi sar phendas tumende dok još sas ande Galileja: **7** 'Me o Čhavo e Manušesko moraš te avava dino ande vas e bezehalende thaj razapnina man, ali me o trito đes uštava andar e mule.'" **8** Askal e manušnja dinepe gođi kaj o Isus phendas godova. **9** Thaj boldinepe katar o limori thaj sa godova javisardine e dešujek apostolende thaj savorende averende. **10** A godola manušnja sas e Marija andar e Magdala, e Jovana, e Marija dej e Jakovešči, thaj još varesošće manušnja. Von sa godova so sas phendine e apostolende. **11** A e apostolende sa gadava činisajlo sago kaj umisilsardine, thaj či pačaine e manušnjende. **12** A o Petar ipak, uštilo thaj prastaja karingal o limori. Kana areslo, provirisarda andre thaj dikhla andre o pohtan katar o lano sar pašijol ando limori. Pale godova bolda pes čere ando čudo savo dogodisajlo. **13** Godova đes e Isusešće duj sledbenikurja putuinas ando gav savo akhardolas Emaus, savo sas majdur katar o Jerusolim dešujek kilometrja. **14** Dromesa čerenas svato maškar pende pale sa so sas. **15** Thaj dok gajda čerenas svato thaj raspravinas, avilo dži lende o Isus thaj džalās lenca. **16** Ali nas dino lende jakhnde te pindžaren les. **17** O Isus phučlalen: "So godova raspravin dromesa?" Von ačhiline phađe katar e tuga. **18** Jek lendar, savo akhardolas Kleopa, phendas lešće: "Zar san tu jedino stranco ando Jerusolim savo či džanel so sas ando Jerusolim akala đesa?" **19** A o Isus phučla: "So sas godova?" A von phendine lešće: "Pa okova so dogodisajlo e Isuseja andar o Nazaret. Vo sas proroko, silno pe dela thaj ande alava anglo Del thaj angle sa o them: **20** Ali amare šorvale rašaja thaj e vladarja predaisardine les te avel osudime po smrto thaj te razapnin les. **21** A amen nadisajlam kaj si vo okova savo izbavila o Izrael osim godova, akava si već trito đes sar gadava dogodisajlo. **22** A još vi varesave manušnja, save sas maškar mende, zibunisardine men: čim svanosardas đele po limori, **23** ali okote či arakhlino lesko telo pa aviline thaj phendine amende kaj sikadile lende e andelurja thaj phendine lende kaj si o Isus džudo. **24** Varesave amarendar prastaine po limori thaj arakhlino sa sar e manušnja phendine, ali les či dikhline." **25** A o Isus pe godova phendas lende: "O sar sen nerazumne, nisar te pačan ande kova so phendine e prorokurja! **26** Dali či von prorokuisardine kaj o Hristo sa godova moraš te pretrpiti majsigo nego so o Del proslavila

les?" 27 Askal o Isus započnisardas te objasnil lenđe sa so sas ramome ando Sveto lil, katar o Mojsije džike e prorokurja. 28 Pe godova avile paše dži ko gav ande savo džanas, a lenđe pričinisajo sago kaj o Isus kamelas te nastavil majdur o drom. 29 Ali von nagovorinas les: "Ač amenca! Kaj več peli e rjat, a o đes načhel!" Vo ačhilo thaj dijas lenca ando čher. 30 Kana o Isus lijas te hal lenca, lijas o mangro, blagoslovisarda les, phagla les thaj dija len. 31 Pe godova putajle lenđe jakha thaj pindžardine les, ali vo nestanisardas angle lenđe jakha. 32 Askal von phendine jek avrešće: "Či li phabolas amaro ilo ande amende dromesa dok čerelas amende svato, thaj dok tumačilas amende o Sveto lil?" 33 Odma spremisajle thaj boldinepe ando Jerusalim. Okote arakhlina e dešujek apostolen thaj vi averen e Isusešće sledbenikonen, 34 save phendine lenđe: "O Gospod čačes uštilo andar e mule thaj sikadilo e Simonešće!" 35 Askal von phendine sar maladine e Gospode po drom palo Emaus thaj sar pindžardine les kana phaglas o mangro. 36 Dok von čerenas svato pale godova, o Isus katar jekhvar ačhilo maškar lenđe thaj phendas lenđe: "Miro tumenđe!" 37 Von, zburnime thaj darade, gndisardine kaj dičhen e duho. 38 A o Isus phendas lenđe: "Sostar darajle? Sostar kasavi sumnja dija ande tumare ile? 39 Dičhen mungre vas thaj mungre pungre! Me sem gadava! Pipnin man thaj dičhena! E duho naj kokala ni mas sago kaj dičhen kaj man si!" 40 Kana godova phendas lenđe, sikada lenđe e ožiljkurja pe pire vas thaj pire pungre. 41 Katar o čudenje thaj katar e bah naštik pačaine. A vo phučla len: "Si tumen vareso hamasko?" 42 Von dine les kotor peko mačho. 43 Vo lija les thaj halas anglalende. 44 Askal phendas: "Pale akava phenavas tumenđe dok još semas tumenca: Trubul te pherelpe sa so si ande Mojsijesko zakono, ande proročke lila thaj ande psalmurja ramome pale mande." 45 Askal putardas lenđi godi te hačaren o Sveto lil. 46 Thaj phendas lenđe: "Ramome si ande Svete lila: O Hristo trpila thaj merela, a o trito đes uštela andar e mule. 47 Ande lesko alav propovedilape sa e manušenđe kaj trubun te pokainpe gajda te o Del jartol lenđe e bezeha. A počnila katar o Jerusalim. 48 Tumen sen svedokurja pale godova. 49 A me bičhalava tumenđe e Sveto Duho, baš sago kaj mungro Dad obečisardas. Zato ačhen ando gav dok či len pe tumende e sila opral." 50 Pale godova o Isus inđarda len paše džiko gav Vitanija. Okote vazdas pire vas thaj blagoslovisarda len. 51 Gajda sar blagoslovisarda len, durilo lendar thaj sas lino ando nebo. 52 Von peline pe kočja angle leste thaj askal bare bahtasa boldinepe ando Jerusalim. 53 Thaj svako đes ando Hramo slavinas e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Chergash Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Chergash Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aiōdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēse g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-VIax---Chergash-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

aidios

Romans 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē

Romans 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43

Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6

Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

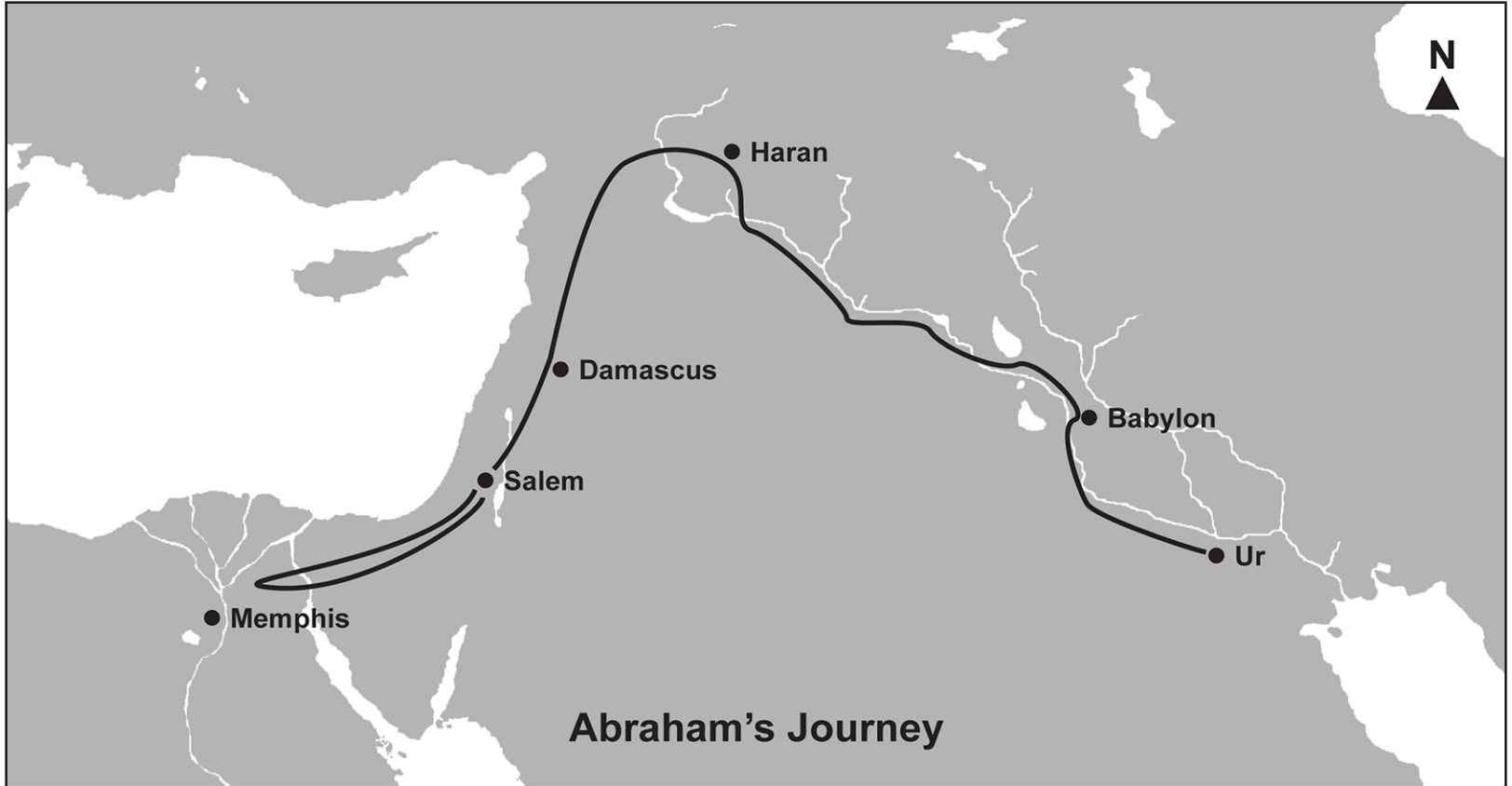
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

None yet noted

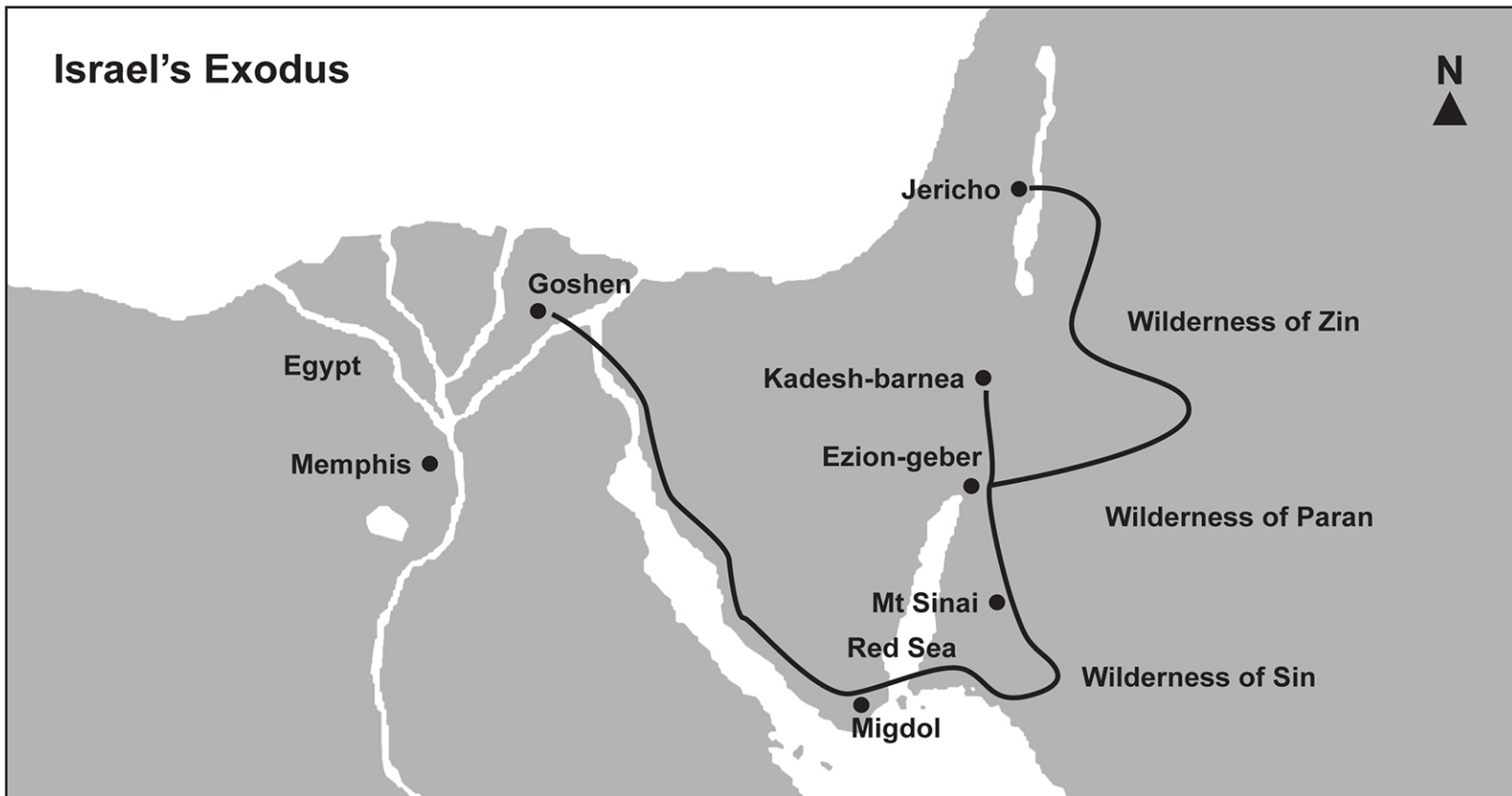

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

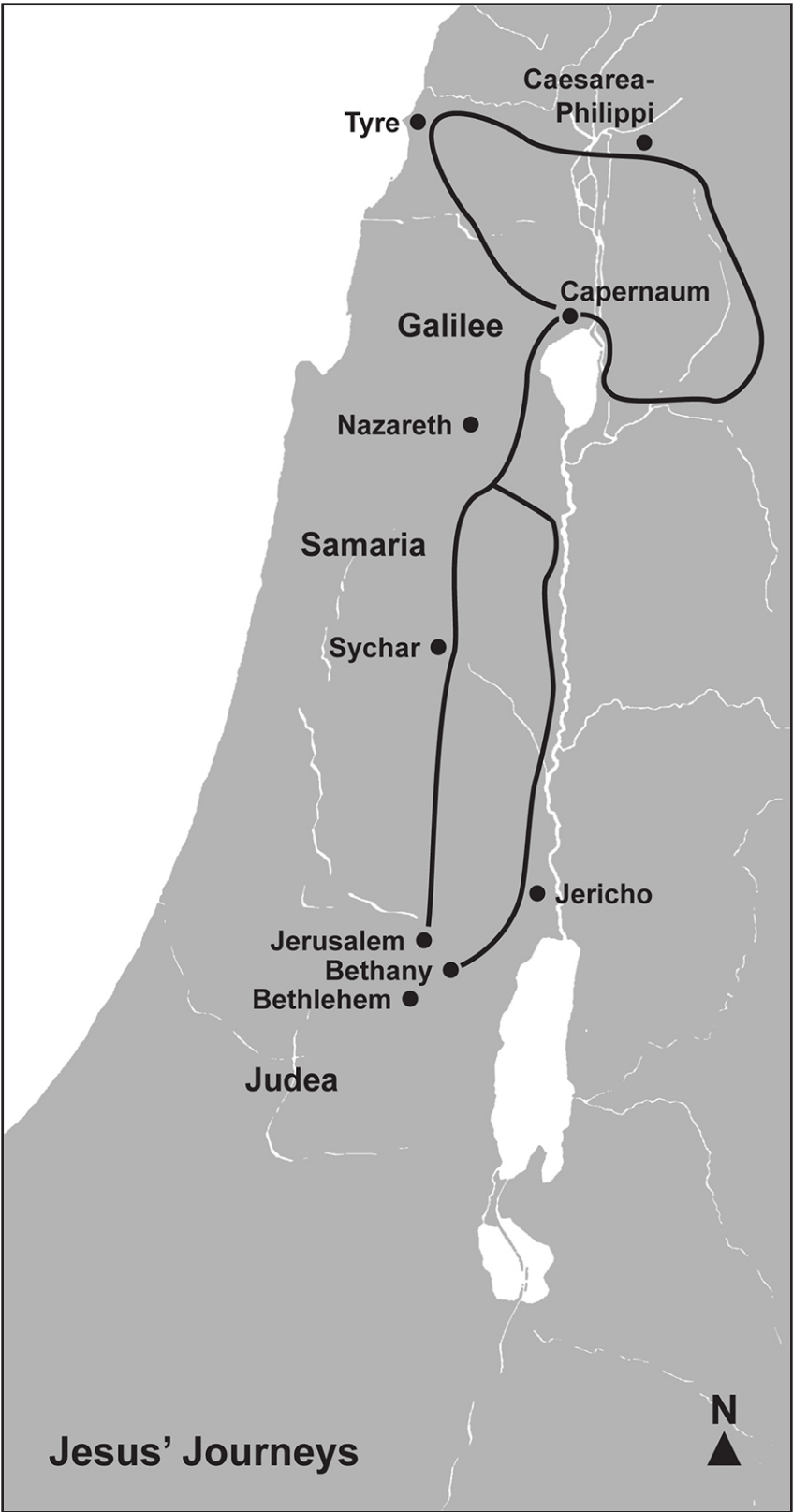
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Jesus' Journeys

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"
Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyrd in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us				
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin				
Where are we? ▶			When are we? ▼						
			Innocence		Fallen			Glory	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City	
		Son	God's perfect fellowship		John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate		Luke 23:43 Paradise
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise				
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
	Angels	Holy		Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command					
		Imprisoned		2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus					
		Fugitive		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 20:13 Thalaasa		
		First Beast	Revelation 19:20 Lake of Fire						
	False Prophet	Revelation 20:2 Abys							
	Satan				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels				
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all				

Destiny

Chergash Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19